

Dil Öğreniminde Yapay Zeka: Eğitimciler için Rehber

Hedef Kitle: Öğretim pratiklerine YZ araçlarını anlamak ve entegre etmek isteyen dil öğretmenleri, eğitmenler ve eğitimciler.

Amaç: Eğitimcileri, dil öğretimini geliştirmek, öğrenmeyi kişiselleştirmek ve iş yükünü yönetmek için yapay zekâdan etkili bir şekilde yararlanma konusunda bilgi, strateji ve en iyi uygulamalarla donatırken etik hususları da ele almak.

AI

2023-1-DE02-KA220-ADU-000155302 - AI in ADU | Artificial Intelligence in Adult Education and Self-Learning:
Providing personalized and adaptive learning experiences with emphasis on language learning

© 2025, "AlinADU" Project.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	Error! Bookmark not defined.
Giriş	5
Yeni Dünyada Yönünün Bulma: Dil Eğitiminde YZ.....	5
Bu Rehber Öğretiminizi Nasıl Destekleyebilir	5
Sınıfınızda YZ'nin Potansiyel Rolünü Anlama	5
I. Temel: Eğitimciler için YZ'yi Anlama	6
A. Dil Öğretimi için YZ Ne Anlama Geliyor.....	6
B. Eğitim için YZ Aracı Kategorilerine Genel Bakış	7
C. YZ Entegrasyonunun Gerekçesi: Temel Faydalar.....	8
Konu hakkında daha fazla bilgi için önerilen videolar / webinar'lar.....	9
II. Pratik stratejiler & öğretim	11
A. Yapay Zekânın Eğitime Entegrasyonu için Modeller.....	11
B. Etkili Yapay Zekâ Destekli Öğrenme Etkinlikleri Tasarlama	12
C. Sınıfta Yapay Zekâ Kullanımını Yönetme	13
III. YZ Araçlarını Seçme, Değerlendirme ve Yönetme.....	16
A. Eğitimsel YZ Araçlarını Seçme Kriterleri	16
B. Kendi Bağlamınızda YZ Aracı Etkililiğini Değerlendirme	17
C. Okul/Bölüm YZ Araç Seti Oluşturma	18
IV. Belirli Dil Becerilerinin Öğretiminde YZ.....	20
A. YZ ile Dinleme Becerilerini Öğretme	20
B. YZ ile Konuşma ve Telaffuz Öğretme.....	23

C. YZ ile Okuma Becerilerini Öğretme.....	25
D. YZ ile Yazma Becerilerini Öğretme	28
E. YZ ile Kelime Bilgisi ve Dil Bilgisi Öğretme	29
F. YZ ile Edimbilim (Pragmatik) ve Kültürlerarası Yeterlilik Öğretme.....	31
V. Değerlendirme ve Geri Bildirim için YZ	33
A. Biçimlendirici Değerlendirme için YZ'den Yararlanma.....	33
B. Düzey Belirleyici (Summative) Değerlendirmede YZ	34
C. YZ Desteği ile Etkili Geri Bildirim Sağlama	34
VI. Etik Hususlar, Zorluklar ve Çözümler.....	37
A. Veri Gizliliği ve Güvenliği: Öğrenen Güvenini Sürdürme.....	37
B. Yanlılık, Eşitlik ve Erişilebilirlik: YZ'nin Tüm Öğrenenlere Hizmet Etmesini Sağlama	38
C. Akademik Dürüstlük ve Eleştirel YZ Kullanımı: Özgün Çalışmayı Yeniden Tanımlama	38
D. Eğitimci Endişelerini ve Engellerini Ele Alma: Destekçileri Destekleme	39
VII. YZ Okuryazarlığı ve Geleceğe Hazırlık Geliştirme.....	41
A. Eğitimciler için Temel YZ Yeterlilikleri.....	41
B. Öğrencilerde YZ Okuryazarlığını Geliştirme.....	41
C. Eğitimde YZ'nin Geleceğine Hazırlanma.....	42
VIII. Vaka Çalışmaları: YZ Uygulamaları	45
A. Vaka Çalışması 1: Başlangıç seviyesi bir sınıfta konuşma pratiği için YZ sohbet botlarını kullanma.....	45
B. Vaka Çalışması 2: Akademik yazma kursunda geri bildirim için YZ yazma asistanlarından yararlanma.	48
C. Vaka Çalışması 3: Kişiselleştirilmiş dil bilgisi alıştırmaları için YZ destekli bir platform uygulama.	50
D. Vaka Çalışması 4: Orta seviye öğrenenlerle telaffuz geri bildirim için YZ kullanma.....	53
E. Vaka Çalışması 5: Kelime dağarcığı geliştirme ve tekrarı için YZ araçlarını kullanma.....	55

F. Vaka Çalışması 6: Ders planlama verimliliği için YZ içerik üretimini entegre etme	58
SONUÇ	61
Dil Eğitiminde YZ'yi bir Ortak Olarak Benimseme	61
Mesleki Yolculuğunuz için Sonraki Adımlar	61
Eğitimsiler için İlave Kaynaklar ve Topluluklar	61

AI

GİRİŞ

YENİ DÜNYADA YÖNÜNÜ BULMA: DİL EĞİTİMİNDE YZ

Yapay zekânın (YZ) hızlı evrimi, sınıfları yeniden şekillendiriyor ve öğretmenler ile öğrenenlerin dille etkileşim kurma biçimlerini yeniden tanımlıyor. Konuşma pratiği sağlayan sohbet botlarından öğrenme yollarını kişiselleştiren uyarlanabilir platformlara kadar, YZ araçları artık fütüristik eklentiler değil; artık günlük eğitim manzarasının bir parçası. Dil eğitimcileri için bu durum, hem heyecan verici fırsatlar hem de önemli zorluklar sunuyor.

BU REHBER ÖĞRETİMİNİZİ NASIL DESTEKLEYEBİLİR

Bu rehber, eğitimcilerin bu yeni arazide güvenle yön bulmalarına yardımcı olmak için tasarlanmıştır. YZ'nin ne olduğuna (ve ne olmadığına) dair net açıklamalar sunar, pratik öğretim uygulamalarını sergiler ve etkili entegrasyona yönelik araştırmaya dayalı içgörülerini vurgular. Öğrenme sürecinin merkezinde mesleki uzmanlığınızı korurken dil öğretiminin YZ'nin nasıl geliştirebileceğini gösteren kullanıma hazır stratejiler, sınıf aktivite örnekleri ve vaka çalışmaları bulacaksınız.

SINIFINIZDA YZ'NİN POTANSİYEL ROLÜNÜ ANLAMA

Özünde YZ, öğretmenlerin yerine geçen bir araçtan ziyade öğretimde bir ortak olarak görülmelidir. Değeri, tekrarlayan görevleri otomatikleştirmekte, öğrenenlere anında geri bildirim sunmakta ve pratik ile katılım için yeni fırsatlar yaratmakta yatar. Yine de, ara sıra meydana gelen yanlışlıklar, kültürel yanlışlıklar veya etik kaygılar gibi öğretmen gözetimi gerektiren sınırlılıklarla birlikte gelir. Hem potansiyelini hem de tuzaklarını anlayarak, öğretimi kişiselleştirmek, öğrenenlerin özgüvenini artırmak ve en önemli şeye, yani öğrencilerinize rehberlik etmeye, onları motive etmeye ve onlara ilham vermeye daha fazla zaman ayırmak için YZ'den yararlanabilirsiniz.

I. TEMEL: EĞİTİMCİLER İÇİN YZ'Yİ ANLAMA

A. DİL ÖĞRETİMİ İÇİN YZ NE ANLAMA GELİYOR

YZ'nin Gizemini Çözme —eğitimcilerin bilmesi gereken temel kavramlar

Sınıflardaki YZ, tipik olarak metin, ses ve diğer materyalleri analiz etmek, üretmek veya uyarlamak için makine öğrenimini (MÖ) ve doğal dil işleme (DDİ) kullanan yazılımları ifade eder; son dalga olan üretken YZ, büyük dil modellerini (BBD'ler) kullanarak akıcı, insan benzeri metinler ve medyalar üretir (Roll & Wylie, 2016; Bender et al., 2021). Dil öğretmenleri için pratikte bu şu anlama gelir: öğrenen yanıtlarını analiz eden (DDİ), araştırma maddeleri veya model konuşmalar üreten (üretken YZ / BBD'ler) ve dizileri uyarlayan (MÖ tabanlı uyarlanabilir motorlar) araçlar. (Roll & Wylie, 2016; Bender et al., 2021).

Yetenekler ve sınırlılıklar

YZ'nin iyi yapabildikleri: kişiselleştirme (zorluğu ve pratiği öğrenenlere göre uyarlama), dil bilgisi ve tutarlılık üzerine hızlı biçimlendirici geri bildirim, ölçeklenebilir içerik üretimi (alıştırmalar, örnek diyaloglar) ve taslak puanlama ile ders iskelelendirme gibi tekrarlayan görevlerin otomasyonu (Ogunleye et al., 2024).

YZ'nin yetersiz kaldığı yerler: BBD'ler kulağa makul gelen ancak yanlış veya uydurma ifadeler ("halüsinasyonlar") üretebilir, eğitim verilerinde mevcut olan yanlılıkları yansıtabilir ve dikkatli insan gözetimi olmadan insan empatisini, etik muhakemeyi veya derin biçimlendirici tanısız içgörüyü güvenilir bir şekilde kopyalayamaz (Bender et al., 2021; Kasneci et al., 2023). Bu eksiklikler, öğretmenlerin YZ çıktılarını otoriter değil, yardımcı olarak ele almaları gerektiği anlamına gelir. (Bender et al., 2021; Kasneci et al., 2023).

Öğretmen rolünde değişim

YZ, günlük görev dengesini değiştirir: öğretmenler giderek artan bir şekilde öğrenme deneyimlerini tasarlayan, YZ çıktılarını seçen ve eleştiren, üst düzey becerileri (eleştirel düşünme, edimbilim, kültürlerarası iletişimsel yeterlilik) geliştiren ve etik/dürüstlük sorunlarını yöneten kolaylaştırıcılar olarak hareket eder. Etkili entegrasyon, öğretmen YZ-okuryazarlığı (araçların güçlü/zayıf yönlerini bilme), pedagojik muhakeme ve kabul edilebilir YZ kullanımı için sınıf kuralları gerektirir (Crompton et al., 2024; British Council, 2024). (Crompton et al., 2024; British Council, 2024).

B. EĞİTİM İÇİN YZ ARACI KATEGORİLERİNE GENEL BAKIŞ

Aşağıda pratik kategoriler, ne yaptıkları ve öğretmenlere yönelik kısa notlar yer almaktadır.

İçerik oluşturma ve ders planlama asistanları

Bir istemden ders taslakları hazırlayan, örnek diyaloglar üreten, sınavlar veya kelime listeleri oluşturan araçlar. Kurs tasarımını hızlandırır ancak doğruluk, kültürel uygunluk ve öğrenme çıktılarıyla uyumu sağlamak için öğretmen incelemesi gerektirirler (örnekler: YZ yazma asistanları, BBD tabanlı müfredat yardımcıları). (Ogunleye et al., 2024).

Gerçek dünya örneği: Büyük dil modelleri, kurs üretimini hızlandırmak için büyük dil platformları tarafından kullanılmaktadır (ör. Duolingo'nun kurs tekliflerini genişletmek için üretken YZ kullandığına dair endüstri raporları). (Peters, 2025).

Etkileşimli pratik ve simülasyon araçları

Düşük riskli, tekrarlanabilir konuşma pratiğine izin veren sohbet botları, simüle edilmiş konuşma partnerleri, telaffuz koçları ve rol yapma simülatörleri. Bunlar akıcılık ve güven için güçlüdür ancak düzeltici geri bildirim ve gerçek etkileşim fırsatları ile desteklenmelidir. (Dil literatüründeki sohbet botu konuşma pratiğinin deneysel çalışmalarına bakınız).

Otomatik değerlendirme ve geri bildirim platformları

Otomatik yazma değerlendirme ve biçimlendirici puanlama sistemleri, dil bilgisi, tutarlılık ve organizasyon hakkında anında geri bildirim sağlayabilir; yinelemeli yazma pratiği için kullanışlıdır ancak nüans, edimsel uygunluk veya yaratıcılık için mükemmel değildir. Düzey belirleyici kararlar için dereceli puanlama anahtarları ve insan denetimi kullanın. (Crompton et al., 2024).

Uyarlanabilir öğrenme sistemleri

Her öğrencinin bilgi durumuna göre uyarlanmış alıştırmaları sıralamak için bilgi izleme ve pekiştirmeli öğrenme / MÖ kullanan sistemler (ör. araştırma prototipleri ve ticari uyarlanabilir platformlar). Bunlar, doğru zamanda doğru maddeyi vererek pratik verimliliğini en üst düzeye çıkarmayı amaçlar. Öğrenme modelleri öğretmenlere şeffaf olduğunda ve öğretmenler içeriği kürate ettiğinde en etkilidirler. (Uyarlanabilir öğrenme literatürüne ve dil alıştırmaları için modellere bakınız). (Chen et al., 2023; Cui & Sachan, 2023).

İntihal tespiti ve yazma desteği

Benzerliği veya olası YZ tarafından üretilmiş metni tespit eden araçlar (ör. Turnitin'in YZ-yazma raporları) ve önerilerde bulunan yazma asistanları (ör. Grammarly). Bunlar dürüstlüğü ve yazma gelişimini destekler ancak yanlış pozitiflerden kaçınmak ve çok dilli/çoklu öğrenen popülasyonlarını korumak için dikkatli kullanılmalıdır. (Turnitin ürün dokümantasyonu; Grammarly eğitim teklifleri). (Turnitin, 2024; Grammarly, t.y.).

C. YZ ENTEGRASYONUNUN GEREKÇESİ: TEMEL FAYDALAR

Öğretimi kişiselleştirme ve farklılaştırma

YZ, bireyselleştirilmiş pratik dizileri oluşturabilir ve görev zorluğunu dinamik olarak ayarlayabilir, böylece öğretmenleri üst düzey desteğe odaklanmaları için serbest bırakır. Sistematik incelemeler, üretken YZ/eğitimde YZ çalışmaları arasında kişiselleştirme ve iskelelendirilmiş pratiği tekrarlayan faydalar olarak göstermektedir. (Ogunleye et al., 2024).

Zaman alıcı görevleri otomatikleştirme

Ön derecelendirme, taslaklar üzerindeki ilk geri bildirim ve ilk taslak ders materyalleri gibi rutin görevler otomatikleştirilebilir, bu da öğretmen zamanını pedagoji planlamaya ve bire bir mentorluğa döndürür (Crompton et al., 2024).

Zamanında, bireyselleştirilmiş geri bildirim

Öğrenciler taslaklar, telaffuz denemeleri veya anlama kontrolleri hakkında anında, biçimlendirici yanıtlar alırlar - bu, dil ediniminin pratik sıklığı için önemlidir. Ancak, öğretmenler geri bildirim kalitesini izlemeli ve öğrenenlere YZ önerilerini ne zaman kabul edecekleri veya ne zaman sorgulayacakları konusunda rehberlik etmelidir (Kasneci et al., 2023).

Katılım ve motivasyon

Konuşma ajanları ve oyunlaştırılmış, uyarlanabilir görevler, özellikle sınıf dışı bireysel çalışmalar için pratik fırsatlarını ve öğrenen katılımını artırır. Ampirik çalışmalar olumlu tutumlar bildirmekte ancak öğretmen tasarımıyla dengelenmezse aşırı güven ve yüz yüze etkileşimin azalması konusunda uyarıda bulunmaktadır. (British Council; Crompton et al., 2024).

Sınıf dışında genişletilmiş pratik

YZ sohbet botları ve isteğe bağlı uyarlanabilir alıştırmalar, öğrenenlerin uygun oldukları her zaman yazma ve konuşma pratiği yapmalarına olanak tanır, bu da dil kazanımları için gerekli olan girdi/çıkı miktarını destekler. Bu değer, son incelemeler arasında sağlamdır, ancak etkililik, aktif

öğrenen işlemesi gerektiren görevler tasarlamaya bağlıdır (Ogunleye et al., 2024; Cui & Sachan, 2023).

KONU HAKKINDA DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN ÖNERİLEN VİDEOLAR / WEBİNAR'LAR

British Council — British Council — “Yapay zekâ ve İngilizce dil öğretimi” (webinar / rapor özeti)
British Council araştırmacılarının sistematik inceleme ve öğretmen anket bulgularını sunduğu kısa webinar. Uygulayıcı çerçevesi ve küresel öğretmen sesleri için kullanışlıdır. (British Council / TeachingEnglish).

İzleme Linki: https://www.youtube.com/live/tLWskcQ2XZQ?si=ZoR25gw9Lx_wVnFa

UNESCO / UNU — “Üretken YZ ve Eğitim” webinarı (kayıt)

Eğitim sistemleri için üretken YZ'nin fırsatları ve riskleri üzerine politika düzeyi ve uygulayıcı rehberliği; politika bağlamı ve etik çerçeveleme için iyidir. (UNESCO webinar videosu).

İzleme Linki: https://youtu.be/mu6PZV0l_Io?si=ueRvcfC1AU4L4ZKY

British Council Teaching English YouTube short: British Council Teaching English YouTube kısa Videosu: “YZ, İngilizce dil öğretimini nasıl etkiliyor?”

Raporun sınıftaki yansımalarını ve öğretmen önerilerini özetleyen uygulayıcı odaklı kısa video — meşgul öğretmenler için hızlı.

İzleme linki: <https://youtu.be/s--PHqP85bw?si=ZdXATgqEznu8k6k7>

Kaynaklar:

Bender, E. M., Geburu, T., McMillan-Major, A., & Shmitchell, S. (2021). On the dangers of stochastic parrots: Can language models be too big? Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency (FAccT '21), 610–623.
<https://doi.org/10.1145/3442188.3445922>.

Chen, J.-Y., Saeedvand, S., & Lai, I.-W. (2023). Adaptive learning path navigation based on knowledge tracing and reinforcement learning (arXiv:2305.04475).
<https://arxiv.org/abs/2305.04475>.

Crompton, H., Edmett, A., Ichaporia, N., & Burke, D. (2024). AI and English language teaching: Affordances and challenges. British Journal of Educational Technology, 55(6), 2503–2529.
<https://doi.org/10.1111/bjet.13460>.

- Cui, P., & Sachan, M. (2023). Adaptive and personalized exercise generation for online language learning(arXiv:2306.02457). <https://arxiv.org/abs/2306.02457>.
- Edmett, A., Ichaporia, N., Crompton, H., & Crichton, R. (2024). Artificial intelligence and English language teaching: Preparing for the future (2nd ed.). British Council. <https://doi.org/10.57884/78EA-3C69>.
- Kasneci, E., Sessler, K., Küchemann, S., Bannert, M., Dementieva, D., Fischer, F., Gasser, U., Groh, G., Günemann, S., Hüllermeier, E., Krusche, S., Kutyniok, G., Michaeli, T., Nerdel, C., Pfeffer, J., Poquet, O., Sailer, M., Schmidt, A., Seidel, T., ... Kasneci, G. (2023). ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education. *Learning and Individual Differences*, 103, Article 102274. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274>.
- Ogunleye, B., Zakariyyah, K. I., Ajao, O., Olayinka, O., & Sharma, H. (2024). A systematic review of generative AI for teaching and learning practice. *Education Sciences*, 14(6), Article 636. <https://doi.org/10.3390/educsci14060636>.
- Peters, J. (2025, April 30). Duolingo said it just doubled its language courses thanks to AI. *The Verge*. <https://www.theverge.com/> (article by Jay Peters; see *The Verge*).
- Roll, I., & Wylie, R. (2016). Evolution and revolution in artificial intelligence in education. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 26(2), 582–599. <https://doi.org/10.1007/s40593-016-0110-3>.
- Turnitin. (2024). AI writing detection model (product guidance). Turnitin. <https://guides.turnitin.com/hc/en-us/articles/28294949544717-AI-writing-detection-model>.
- Grammarly. (n.d.). Grammarly for Education / AI writing assistant. <https://www.grammarly.com/edu>.

Seçilmiş ek kaynaklar

- Zaim, M., Arsyad, S., Waluyo, B., Ardi, H., Al Hafizh, M., Zakiyah, M., Syafitri, W., Nusi, A., & Hardiah, M. (2025). Generative AI as a cognitive co-pilot in English language learning in higher education. *Education Sciences*, 15, 686. <https://doi.org/10.3390/educsci15060686>. (Example empirical study of student attitudes and uses.)

II. PRATİK STRATEJİLER & ÖĞRETİM

A. YAPAY ZEKÂNIN EĞİTİME ENTEGRASYONU İÇİN MODELLER

Yapay zekânın mevcut eğitim modellerine entegrasyonu, geleneksel öğretimi tamamen ortadan kaldırmayı değil; onu kapsayıcı bir biçimde yeniden düşünmeyi, ortaya çıkan teknolojilerin gücünden yararlanarak öğrenme sürecinin etkililiğini artırmayı gerektirir. Aşağıda sunulan modeller, eğitimcilere yapay zekâ araçlarını günlük uygulamalarına pedagojik temele dayalı ve amaçlı bir biçimde dâhil etme konusunda denenmiş yaklaşımlar sunmaktadır.

Geleneksel Öğretimi Destekleme

Yapay zekâ, geleneksel ders anlatımı ve öğretim materyallerinin yanında bir destek aracı olarak kullanılabilir. Eğitsel sohbet robotları, sanal öğretmenler veya otomatik yanıt sistemleri; öğrencilere — özellikle de kalabalık veya heterojen öğrenci gruplarına sahip sınıflarda, anında açıklamalar, kişiselleştirilmiş alıştırmalar veya alternatif açıklamalar sağlayabilir.

For example, a language teacher may conduct a listening activity during class and then assign a follow-up exercise through an AI assistant that provides individualized feedback on pronunciation and vocabulary. This approach maintains the traditional framework while expanding its reach, allowing students to learn at their own pace and according to their personal needs.

Harmanlanmış Öğrenme Çerçevesi

Blended learning models combine in-person instruction with asynchronous digital activities. Harmanlanmış (blended) öğrenme modelleri, yüz yüze öğretimi çevrimdışı veya eşzamansız dijital etkinliklerle birleştirir. Bu yapı içinde yapay zekâ; uyarlanabilir içerik sunabilir, öğrenci performansını analiz edebilir ve kişiselleştirilmiş öğrenme yolları önerebilir. Öğretmen, öğretim tasarımının kontrolünü elinde tutarken yapay zekâ sürekli izleme ve farklılaştırma süreçlerini destekler.

Örneğin, bir yapay zekâ platformu İngilizce dersinde bir öğrencinin dilbilgisiyle ilgili yaşadığı zorlukları tespit ederek özel pekiştirme çalışma sayfaları veya hedeflenmiş video dersler

önerebilir. Öğretmen, bu kaynakları sınıf etkinliklerine dâhil ederek daha adil ve dengeli bir öğrenme deneyimi sunabilir.

Yapay Zekâ Destekli Ters Yüz Sınıf Yaklaşımları

Ters yüz sınıf (flipped classroom) modelinde öğrenciler teorik içeriği evde keşfeder, sınıf zamanı ise uygulamalı, işbirlikli ve etkileşimli etkinliklere ayrılır. Yapay zekâ, öğrencilerin bağımsız olarak tamamlayabileceği mikro içerikler, etkileşimli sınavlar ve kişiselleştirilmiş öğrenme dizileri sunabilir; ayrıca, sınıf içi uygulamalara hazırlık amacıyla otomatik geri bildirim sağlayabilir.

Uygulamalı bir örnek olarak, ders öncesinde öğrencileri bir tartışma metnini analiz etmede yönlendiren bir yapay zekâ asistanının kullanımı verilebilir. Böylece öğretmen, derste ağırlıklı olarak sözlü sunum ve tartışma çalışmalarına odaklanabilir; yapay zekâ sisteminin belirlediği olası yanlış anlamaların farkında olarak dersi yönetir.

B. ETKİLİ YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ TASARLAMA

Yapay zekâyı öğretim tasarımına dâhil etmek, öğretmenin rolünü yeniden düşünmeyi gerektirir — içeriği sadece aktaran biri olarak değil, kişiselleştirilmiş, dinamik ve anlamlı öğrenme deneyimlerinin kolaylaştırıcısı olarak. Yapay zekâ, karmaşık becerilerin geliştirilmesini ve öğrencinin etkin katılımını hedefleyen öğrenci merkezli etkinliklerin oluşturulmasında kullanılabilir.

Yapay Zekâ Görevlerini Belirli Öğrenme Hedefleri ve Kazanımlarıyla Uyumlu Hâle Getirmek

Her yapay zekâ destekli etkinlik, açık ve net müfredat hedeflerine dayalı olarak tasarlanmalıdır — sadece yeni teknolojilere duyulan heyecanla değil. Yapay zekânın kullanımı, ancak belirli bilgi ve becerilerin kazanımına hizmet ettiği durumda gerekçelendirilebilir. Örneğin, bir öğrencinin bir tartışma yazısının tutarlılığını geliştirmek için yapay zekâ asistanından yararlandığı bir görev, tamamen yazma sürecinin yerini almak yerine, gözden geçirme ve metin bütünlüğü becerilerini güçlendirmeye yönelik olarak yapılandırılmalıdır.

Eğitimciler, öğrencilerin yapay zekâ kullanımı aracılığıyla ne öğrenmelerini istediklerini net bir biçimde tanımlamalı ve öğrenme çıktılarının şeffaf ölçütlerle değerlendirilebileceği şekilde görevi inşa etmelidir.

Basit Alıştırmaların Ötesine Geçmek: Yapay Zekâ ile Üst Düzey Düşünmeyi Teşvik Etmek

Yapay zekâ teknolojileri genellikle temel alıştırmalar (örneğin dilbilgisi, kelime, çeviri) için kullanılsa da, asıl potansiyeli eleştirel düşünme, yansıtma ve tartışma becerilerini geliştirmede yatar. Yapay zekâ tarafından oluşturulan yanıtları karşılaştırmak, otomatik çıktıları analiz etmek veya bunların uygunluğunu değerlendirmek gibi etkinlikler; yargılama, üstbilişsel farkındalık ve öğrenci özerkliğini teşvik eder.

Örneğin, bir öğrenci bir sohbet robotundan bir anlatı metni için üç farklı son alabilir ve bunları biçimsel tutarlılık, anlatı inandırıcılığı ve duygusal etki açısından değerlendirmesi, ardından seçimini gerekçelendirip alternatif bir versiyon önermesi istenebilir.

C. SINIFTA YAPAY ZEKÂ KULLANIMINI YÖNETME

Yapay zekânın günlük öğretim uygulamalarına entegrasyonu, yalnızca teknik ve öğretim tasarımı becerileri değil, aynı zamanda güçlü pedagojik ve ilişkisel yönetim becerileri de gerektirir. Yapay zekâ araçlarının bilinçli, sorumlu ve tutarlı biçimde kullanılmasını sağlamak çok önemlidir — hem öğrenme sürecinde adaleti teşvik etmek hem de bağımlılık, otomasyon yanlılığı veya eğitim deneyiminde bozulmaları önlemek için.

Yapay Zekâ Kullanımı İçin Açık Beklentiler ve Kurallar Belirlemek

Sınıfta yapay zekâ entegrasyonunun etkili olabilmesi için, baştan itibaren ortak kuralların, kullanım sınırlarının ve net pedagojik amaçların belirlenmesi gerekir. Öğrenciler, yapay zekâ araçlarıyla ne yapabileceklerini ve ne yapamayacaklarını bilmeli ve bu araçların öğrenmeyi desteklemek için tasarlandığını, kişisel çabanın ve sorumluluğun yerini almak için olmadığını anlamalıdır.

Bu ilkeleri resmileştirmek için bir sınıf sözleşmesi veya etik kullanım bildirgesi hazırlanabilir. Örneğin, fikir geliştirme veya ifadeleri yeniden biçimlendirme amacıyla sohbet robotlarının kullanımı taslak oluşturma aşamasında kabul edilebilirken, nihai teslimlerde yasaklanabilir. Aynı şekilde, yapay zekâ araçlarının sınırlılıkları — örneğin önyargılar, olası hatalar veya bağlam eksikliği — konusunda da açık bir biçimde iletişim kurulmalıdır.

Yapay Zekâ Destekli Etkinlikleri İnsan Etkileşimi ve İşbirliğiyle Dengelemek

Yapay zekâ, insan etkileşiminin yerini almamalı, aksine onu akıllıca tamamlamalıdır. Dijital araçları içeren etkinlikler; diyalog, grup çalışması, üstbilişsel yansıtma ve öğretmen-öğrenci etkileşimiyle bütünleştirilmelidir. Bu denge sağlanmadığında öğrenme, aşırı bireyselleşmiş, izole veya pasif hâle gelebilir.

İyi bir uygulama örneği olarak, bir öğrenme görevinin üç aşamada yapılandırılması önerilebilir: bireysel aşama: Öğrencinin bir yapay zekâ aracıyla (örneğin bir yazma konusu önerisi alma) çalışması; eşli veya küçük grup tartışması: Öğrencilerin fikir alışverişinde bulunması; sınıf geneli değerlendirme: Öğretmenin yönlendirdiği toplu yansıtma oturumu. Bu yapıda yapay zekâ, sosyal ve bilişsel etkileşim için bir katalizör işlevi görür — yerine geçmez.

Öğrenci Kullanımını İzlemek ve Rehberlik Sağlamak

Öğrencilerin yapay zekâ araçlarını bağımsız kullanımı, etkin pedagojik denetimle desteklenmelidir. Öğretmenler, yalnızca bu araçlara erişim sağlamakla kalmamalı; kullanım süreçlerini izlemeli, geri bildirim toplamalı, olası sorunları belirlemeli ve öğrencileri eleştirel-yansıtıcı kullanıma yönlendirmelidir.

Bazı yapay zekâ platformları, kullanım sıklığı, etkileşim örüntüleri, ilerleme veya anormallikleri izleyen bütünleşik takip özellikleri sunar; ancak insan gözetimi vazgeçilmezdir. Bireysel görüşmeler, öğrenme günlükleri veya kısa sözlü/yazılı yansıtma etkinlikleri, yapay zekânın öğrencilerin öğrenme deneyimlerine gerçek etkisini anlamada değerli veriler sağlar.

KAYNAKLAR:

Baillifard, A., Gabella, M., Banta Lavenex, P., & Martarelli, C. S. (2023). Implementing learning principles with a personal AI tutor: A case study. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2310.00154>

- Cornell University. (2023). Ethical AI for Teaching and Learning. Center for Teaching Innovation. <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/ethical-ai-teaching-and-learning>
- Dwivedi, Y. K., Hughes, L., Coombs, C., Constantiou, I., Duan, Y., Edwards, J. S., ... & Wade, M. R. (2023). Ethical principles for artificial intelligence in education. *Education and Information Technologies*, 28, 4695–4716. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11530-z>
- Ghimire, A., & Edwards, J. (2024). From guidelines to governance: A study of AI policies in education. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2401.00489>
- Murphy, R. F. (2019). Artificial Intelligence Applications to Support K-12 Teachers and Teaching: A Review of Promising Applications, Opportunities, and Challenges. RAND Corporation. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR3220.html
- Owoc, M. L., Sawicka, A., & Weichbroth, P. (2021). Artificial Intelligence technologies in education: Benefits, challenges and strategies of implementation. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2109.03594>
- SMU Learning Sciences. (2025, January 19). How to use AI in the classroom ethically and responsibly. Southern Methodist University. <https://blog.smu.edu/ai-in-classroom-ethically>
- TeachAI. (2024). AI Guidance for Schools Toolkit. <https://techai.org/toolkit>
- Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(39). <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>

AI

III. YZ ARAÇLARINI SEÇME, DEĞERLENDİRME VE YÖNETME

Eğitimin doğası son zamanlarda değişiyor ve günümüzde geleneksel modelden hiçbir iz taşıyor. Bu değişimin arkasındaki neden Yapay Zekâdır. Tüm çevrimiçi araçlar öğrenme manzarasını kalıcı olarak dönüştürdü. Ancak, eğitimciler için bu değişim bazı zorluklara neden oldu. Eğitimciler için Rehber'in bu konusu, YZ araçlarının öğretimi ve öğrenmeyi geliştirecek şekilde etkili, etik bir biçimde kullanılmasını sağlamak için seçilmesi, değerlendirilmesi ve yönetilmesine yönelik bir çerçeve sağlayacaktır.

A. EĞİTİMSEL YZ ARAÇLARINI SEÇME KRİTERLERİ

Eğitimsel YZ araçlarını seçme sürecinde hangi YZ aracını seçeceğinizi düşünürken, kararı çok yönlü bir şekilde değerlendirmek ve bir karar verirken belirli kriterleri göz önünde bulundurmak esastır. Kriterler aşağıdaki gibidir:

Pedagojik sağlamlık: Öğrenme ilkeleriyle uyum.

Teknolojinin her durum için belirlenen öğrenme hedeflerine nasıl uyduğunu anlamak esastır. Özellikle, YZ'nin eğitimdeki rolü, eğitim hedeflerine yardımcı olmak ve onları iyileştirmektir. Yukarıdakini başarmak için, YZ'nin mevcut ve köklü pedagojik çerçevelere nasıl uyabileceğini dikkate almak çok önemlidir. Bu nedenle, YZ'yi eğitime dahil etmeye çalışırken, sorumlu kişi bu eklenen aracın öğrenenleri desteklemesi ve onlara kişiselleştirilmiş öğrenme yolları sunması gerektiğini daima akılda tutmalıdır.

YZ'nin Doğruluğu ve Güvenilirliği.

Eğitimcinin kullanacağı eğitim çerçevesine dahil etmeyi seçeceği YZ aracının doğruluk ve güvenilirlik seviyesi çok önemlidir, çünkü yanlış bilgi durumunda öğrencilerin öğrenme deneyimi etkilenebilir. Seçilen YZ aracının güvenilir öğrenme sonuçları oluşturduğundan emin olmak için, eğitimcinin bu özel YZ aracının eğitildiği verilerin kalitesini ve bütünlüğünü değerlendirmesi gerekir. Bunu başarmak için eğitimci, aracın etkililiğine yönelik iddialarını doğrulamak için araştırmalara veya vaka çalışmalarına bakmalıdır.

Kullanım Kolaylığı (öğretmenler ve öğrenciler için).

Bu noktada, zorluk seviyesinin kullanımı etkilediğini akılda tutmak önemlidir. Bir YZ aracının hem öğretmenler hem de öğrenciler tarafından kullanımı zor olduğunda, kullanılabilirliği otomatik olarak

azalır. Bir YZ aracı kullanılması durumunda, hem eğitimciler hem de öğrenenler onu kolayca kullanabilmelidir.

Veri Gizliliği ve Güvenlik Standartları / Uyumluluk.

Eğitiminin kullanacağı YZ aracını seçerken öğrenenlerin veri korumasından ödün vermek kabul edilemez. Öncelikle, aracın başta GDPR olmak üzere veri koruma yasalarına uygunluğunun doğrulanıp doğrulanmadığını akılda tutmalıdırlar. Seçilen araç şifreleme, veri toplama, veri kullanımı, depolama vb. için güçlü güvenlik mekanizmaları kullanmalıdır.

Maliyet ve Erişilebilirlik (Kurumsal lisanslar vs bireysel).

Bir YZ aracının kazanılan zaman ve iyileştirilmiş öğrenme süreci açısından potansiyel değeri asla maliyetine göre değerlendirilmemelidir. Eğitimci, mevcut araçların çeşitli lisanslama düzenlemelerini daima dikkate almalı ve mümkün olduğunca çok kaynaktan tasarruf etmek için deneme sürümlerinin ücretsiz olarak sunulduğunu göz önünde bulundurmalıdır.

Entegrasyon Kabiliyetleri (LMS [ÖYS], vb. ile).

Bir eğitimci, konusuna entegre etmek için bir YZ aracı seçerken, kullanıcı deneyimini ve örneğin Öğrenme Yönetim Sistemi (LMS/ÖYS) gibi mevcut okul sistemleriyle etkileşim yoluyla akışın nasıl geliştirilebileceğini ve çalışabileceğini daima akılda tutmalıdır. Dolayısıyla, eğitimciler "Bu yeni YZ aracı mevcut BT kurulumuna ne kadar iyi entegre olacak?" sorusunu akılda tutmalıdır.

B. KENDİ BAĞLAMINIZDA YZ ARACI ETKİLİLİĞİNİ DEĞERLENDİRME

YZ aracı uygulandıktan sonra, öğretim ve öğrenme üzerindeki etkisini test etmek için değerlendirilmesine devam edilmesi gerekir.

Araçla öğrenci katılımını ve performansını izleme yöntemleri.

Eğitimde bir YZ aracı, yalnızca materyalin etkileşimliliğini artırmaya katkıda bulunmakla kalmaz, aynı zamanda materyalin her noktasında öğrenenlerin katılımını ve dahil olmasını izlemeye de katkıda bulunur. Bu araçlar, öğrenenlerin etkileşimlerini, katılımlarındaki eğilimleri ve hatta bazı durumlarda yüz ifadelerini izleme yeteneğine sahiptir. Bu girdilere sahip olduğunda, öğrenenlerin performansını izlemek ve ayrıca aracın çalışıp çalışmadığını anlamak kolaydır.

YZ araçları hakkında öğrenci geri bildirim toplama stratejileri.

Doğrudan ve dürüst geri bildirim almak çarpıcı olabilir; ancak, her durumda çok önemlidir. Özellikle YZ araçlarının öğrenmeye entegrasyonunda, öğrenenlerden geri bildirim almak yardımcı olur. Odak grupları, mülakatlar ve anketler aracılığıyla ham veri toplanabilir ve ardından analiz sırasında bu veriler, bir sonuca varılmasına yardımcı olabilecek başka bir YZ aracı tarafından yönetilebilir. Önemli olan, geri bildirimlerini paylaşacak tüm öğrenenlerin dürüst ve eleştirel olmalarıdır.

Belirli ders/kurum öğrenme çıktılarıyla uyumu değerlendirme.

YZ aracının başarı oranını takip etmek için, aracı düzenli olarak değerlendirmenin ve öğrenene yardımcı olup olmadığını izlemenin gerekli olduğunu anlamak çok önemlidir. Bu değerlendirme, zaman yönetimi ve YZ aracını kullananların sonuçları ile kullanmayanların sonuçları karşılaştırıldığında kalite açısından öğrencilerin performansını notlandırma yoluyla da yapılabilir.

C. OKUL/BÖLÜM YZ ARAÇ SETİ OLUŞTURMA

Yetkili ve önerilen YZ araçlarının oybirliğiyle kabul edilmiş bir listesini desteklemek, bir organizasyon, okul vb. içinde güvenli ve güvenilir YZ araçlarının kürate edilmiş bir listesine sahip olmayı sağlayacaktır.

Araçları önerme ve inceleme süreci.

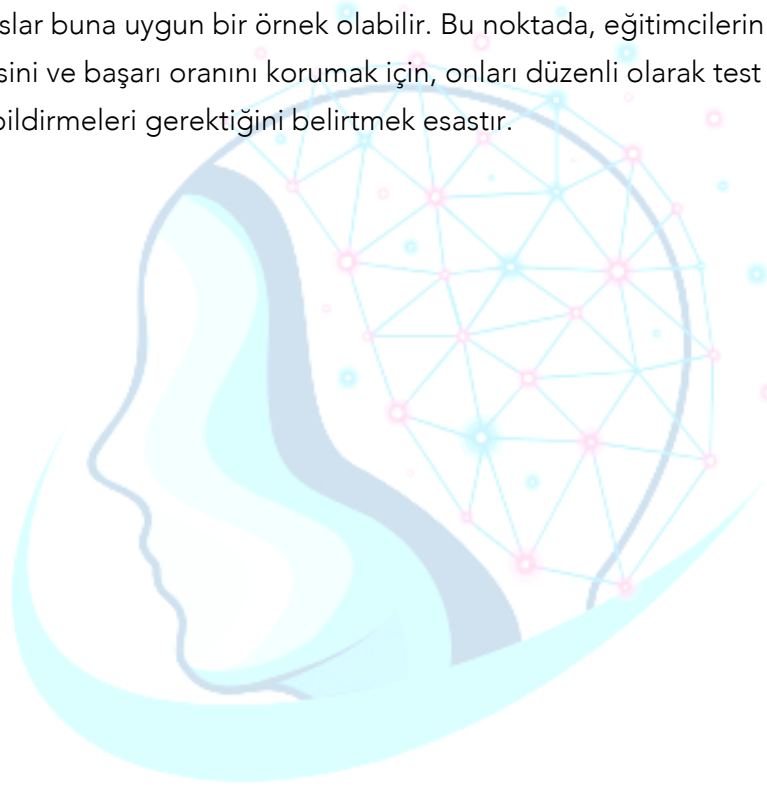
Her şeyden önce, yeni YZ araçlarını değerlendirmek ve önermek için açık ve şeffaf bir prosedür oluşturulmalıdır. Bu liste, daha önce açıklanan standartlara uygun olarak dikkatli bir inceleme ile hazırlanmalıdır. Dahası, seçilen bu araçların öğrenenlerin taleplerine uymasını sağlamak için eğitimciler bu prosedüre dahil edilmelidir.

Seçilen araçlar hakkında rehberlik ve temel eğitim sağlama.

Seçilen YZ araçlarının etik ve verimli bir şekilde kullanılmasını garanti etmenin bir yolu olarak tüm eğitimciler YZ araçları konusunda eğitime erişebilmelidir. Sınıfta gerçek dünya kullanımıyla ilgili bu tür YZ araçlarının ve ilgili etik konuların çeşitli mesleki gelişim programlarında kapsanması faydalı olacaktır. Eğitimcilere yönelik düşük maliyetli ve hatta ücretsiz araçlar ve eğitim sağlayan sadece birkaç kuruluş bulunmaktadır.

Yeni ve geliştirilmiş araçlar hakkında güncel kalma.

Dünyamızda yapay zekâ hızla gelişiyor ve güncel kalmak bazen zorlayıcı oluyor ve çok fazla zaman ve enerji gerektiriyor. Ancak, tüm eğitimciler mümkün olduğunca güncel kalmalıdır. Bu nedenle, bir eğitimcinin izleyebileceği iyi bir taktik, uluslararası öğrenme topluluklarına abone olmak ve eğitim teknolojisindeki güvenilir kaynakları takip etmektir. Avrupa Okul Eğitimi Platformu'nun (European School Education Platform) özellikle YZ ile öğretim, araçlar ve teknikler üzerine sunduğu kurslar buna uygun bir örnek olabilir. Bu noktada, eğitimcilerin kullanacağı bu YZ araçlarının seviyesini ve başarı oranını korumak için, onları düzenli olarak test etmeleri ve herhangi bir engeli bildirmeleri gerektiğini belirtmek esastır.

AI

IV. BELİRLİ DİL BECERİLERİNİN ÖĞRETİMİNDE YZ

A. YZ İLE DİNLEME BECERİLERİNİ ÖĞRETME

Dinlediğini anlama, dil öğreniminin temelidir. YZ'deki gelişmeler, dinleme pratiğini zenginleştirmek, çeşitlendirmek ve bireyselleştirmek için güçlü fırsatlar sunmaktadır. Aşağıda YZ'nin çeşitli dinleme materyalleri üretmeye nasıl yardımcı olabileceğini, transkripsiyon (metne dökme) araçlarından nasıl yararlanılabileceğini, bireysel çalışma için araçlar önermeyi ve öğretmenler için pratik ipuçları sunmayı tartışıyoruz.

Çeşitli Dinleme Materyalleri Üretmek için YZ Kullanma

YZ, dinleme içeriğini çeşitli boyutlarda üretebilir veya uyarlayabilir:

- Aksanlar ve diyalektler: Üretken ses veya metin-okuma (TTS) sistemleri artık genellikle farklı diyalektlerin, bölgesel aksanların, konuşma hızlarının seçilmesine izin vermektedir. Bu, öğrenenlerin telaffuz, tonlama, ritimdeki çeşitliliğe alışmasına yardımcı olur.
- Konuşma hızları: YZ araçları, anlamayı desteklemek için sesi yavaşlatabilir veya hızlandırabilir, bazen dereceli bir şekilde (örneğin, yavaş başlayıp normal hıza doğru ilerleyerek).
- Özgün ve basitleştirilmiş içerik: YZ, öğrenen seviyelerine uygun (örneğin, basitleştirilmiş kelime dağarcığı, sözdizimi) senaryolu diyaloglar veya anlatıların yanı sıra daha özgün materyaller (haber bültenleri, röportajlar) üretebilir, bu da daha kolay girdiden daha zor girdiye doğru bir yapı iskelesi (scaffolding) sağlar.

Eğitmciler için Pratik İpuçları:

1. TTS kullanırken, ana dili konuşanlara yakın sesler seçin ve mümkün olduğunda aksanları çeşitlendirin; öğrenenleriniz için anlaşılabilirliği daima kontrol edin.
2. Özgün kayıtların (hedef aksan veya hızda) bulunmadığı boşlukları doldurmak için YZ tarafından üretilen materyalleri kullanın.
3. Sonunda özgün girdiyle destekleyin. Anlama rahatlığını kademeli olarak artırmak için her modülde daha yavaş, yapı iskeleli dinlemeyi daha hızlı "gerçek dünya" sesiyle harmanlayın.

Anlama Aktiviteleri için YZ Transkripsiyon Araçlarından Yararlanma

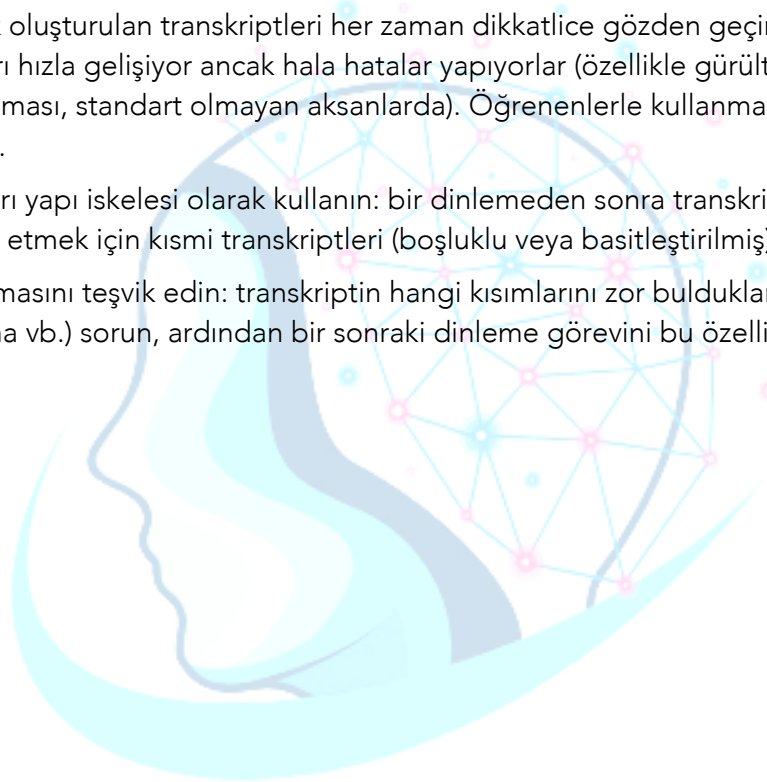
Transkripsiyon araçları konuşmayı otomatik olarak metne dönüştürür. Birçok pedagojik olanak sunarlar:

- Not ekleme ve boşluk doldurma aktiviteleri: Öğretmenler, öğrenenlerin bir kez dinlemesini, ardından eksik kısımları doldurmak, yanlış duyulan kelimeleri belirlemek, kendi duyduklarını transkript versiyonuyla karşılaştırmak için transkripti kullanmalarını sağlayabilir.

- Gölgeleme (Shadowing) ve dikte: Öğrenenler dinleyip duyduklarını yazmayı deneyebilir, sonra transkripte karşı kontrol edebilirler; bu, ses birim (fonem) ayırt etmeye ve sesleri-duymaya-yönelik-dinleme pratiğine yardımcı olur.
- Anlama ve kelime odağı: Öğrenenler transkriptteki bilinmeyen kelimeleri belirleyebilir, söylem belirteçlerini, kısaltmalar (reductions), ulama (linking) veya zayıf formlar (weak forms) gibi özellikleri işaretleyebilir, sonra bunları tespit etmek için tekrar dinleyebilirler.

Eğitmciler için Pratik İpuçları:

1. Otomatik olarak oluşturulan transkriptleri her zaman dikkatlice gözden geçirin: YZ transkripsiyonları hızla geliyor ancak hala hatalar yapıyorlar (özellikle gürültülü ses, konuşmacı çakışması, standart olmayan aksanlarda). Öğrenenlerle kullanmadan önce bariz hataları düzeltin.
2. Transkripsiyonları yapı iskelesi olarak kullanın: bir dinlemeden sonra transkriptleri veya aktif dinlemeyi teşvik etmek için kısmi transkriptleri (boşluklu veya basitleştirilmiş) sağlayın.
3. Öğrenen yansıtmasını teşvik edin: transkriptin hangi kısımlarını zor bulduklarını, nedenini (hız, aksan, ulama vb.) sorun, ardından bir sonraki dinleme görevini bu özelliklere odaklayın.

AI

Öğrenenlerin Bireysel Çalışması için YZ Araçları ve Kaynakları Önerme

Aşağıda öğrenenlerin dinleme becerisi geliştirmek için bağımsız olarak kullanabilecekleri araçlar ve kaynaklar bulunmaktadır. Öğretmenler bunları önerebilir veya bireysel çalışma planlarına entegre edebilir.

Araç / Kaynak	Ne Sunar	Dinleme Becerileri için Nasıl Kullanılır
Twee	Öğretmenler, özgün videolardan (ör. YouTube/TED) bir bağlantı aracılığıyla hızlıca anlama soruları, transkriptler, boşluk doldurmalar oluşturabilir.	Öğrencilere YouTube videosu + Twee kullanarak transkript boşluk doldurma ödevi verin; ardından sınıfta hataları veya yanlış duyulan kısımları tartışın.
Beelinguapp	"Yan yana okuma / karaoke okuma" formatında iki dilli metinler + ses sağlar. Öğrenenler metni takip ederken dinler, çeviriyi görürler."	Anlama ve okumayı bir arada geliştirmek için alt ve orta seviye öğrenenler için kullanın; önce ana fikir için dinlemeyi, sonra metni okuyarak tekrar dinlemeyi teşvik edin.
Yabla	İkili altyazılı, daha yavaş oynatma, kelime araçları, videolara gömülü boşluk doldurma (cloze) oyunları içeren interaktif video içeriği.	Evde Yabla videoları atayın; sınıfta normal hızda ve sonra yavaşlatılmış olarak oynatın; anlama kontrolleri için boşluk doldurma oyunlarını kullanın.
Xeropan	Gerçek hayattan videolar, telaffuz ve dinlediğini anlamada yardımcı olan YZ "konuşma botları" (spekbots) ile video tabanlı interaktif dersler sunar.	Bireysel çalışma için kullanın: öğrenenler dinleme kısımlarını yapabilir, transkripti veya altyazıları görebilir, sonra botlar aracılığıyla konuşma pratiği yapabilir; öğretmen sınıf versiyonuyla izleyebilir.

Pratik Sınıf İçi Uygulama Fikirleri

1. Dinleme İstasyonları: Öğrencilerin istasyonlar arasında dolaştığı bir modül kurun: bir istasyon YZ tarafından üretilen aksan varyasyonunu kullanır, diğeri transkripsiyon ve özetleme kullanır, bir diğeri videoya dayalı bir anlama sınavı kullanır.
2. Karma Dinleme Ödevi: Öğrencilere iki parça atayın: biri YZ-TTS tarafından üretilen bir kaynaktan (kontrol edilmiş kelime dağarcığı), biri özgün (ör. podcast, Yabla). Sınıfta deneyimleri karşılaştırın.

3. Transkript ile akran değerlendirmesi: Öğrenciler sessizce dinler, duyduklarını yazar, sonra transkripti kullanarak çiftler halinde karşılaştırır; farklılıkları tartışır; öğretmen sorunlu alanlara odaklanarak tekrar dinletir.

B. YZ İLE KONUŞMA VE TELAFFUZ ÖĞRETME

Giriş

Dil edinimi, okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi çok sayıda beceriyi kapsar. Yerleşik öğretim yöntemleri, özellikle hedeflenen becerilerin geliştirilmesinde, öğrenenlerin özel ihtiyaçlarını karşılamakta sıklıkla zorlanır. YZ teknolojileri, bu boşlukları doldurmak için yenilikçi stratejiler sunar ve dil yeterliliğini artıran kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerini teşvik eder. Öğretmenler, YZ araçlarını dil eğitimine gömerek daha verimli telaffuz analizini, sohbet botları ve avatarlar kullanarak düşük riskli konuşma pratiğini ve teşvik edici rol yapma ve simülasyon görevlerini destekleyebilir.

Telaffuz analizi ve geri bildirim için YZ araçlarını kullanma

Dil öğreniminin en önemli unsurlarından biri, iletişim etkililiğini büyük ölçüde etkileyebilen telaffuzun mükemmelleştirilmesidir (Sun, 2023). Konuşma tanıma yazılımı ve telaffuz değerlendirme uygulamaları gibi YZ tabanlı araçlar, öğrenenlerin telaffuz hatalarını belirlemelerine ve düzeltmelerine yardımcı olmak için özel olarak tasarlanmıştır. Örneğin, Google'ın konuşma-metin API'si ve Pronunciation Coach gibi özel uygulamalar, öğrenenlerin konuşma kalıplarını analiz ederek anında geri bildirim ve iyileştirme önerileri sunar. Bu araçlar, perde, ton ve fonetik doğruluğu değerlendiren sofistike algoritmalar kullanır ve öğrenenlerin telaffuzlarını gerçek zamanlı olarak geliştirmelerini sağlar. Eğitimciler, bu YZ araçlarını ders planlarına entegre ederek, öğrencilerin telaffuzlarını özerk bir şekilde pratik etmelerine ve değerlendirmelerine olanak tanıyabilir. Ek olarak, bu tür teknolojilerin dahil edilmesi sadece öğrenme deneyimini bireyselleştirmekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilere yargılanma korkusu olmadan pratik yapma güveni sağlar, böylece genel dil edinimi deneyimlerini geliştirir.

Düşük riskli konuşma pratiği için Sohbet Botları ve Avatarları kullanma

Yapay zekânın dil öğrenimine bir diğer önemli katkısı, düşük riskli konuşma pratiği sağlayan sohbet botlarının ve avatarların kurulmasıdır. Duolingo ve ChatGPT gibi araçlar, öğrenenleri diyalog içine çekmek için doğal dil işleme (NLP) kullanır ve onların dil becerilerini canlı ancak düşük basınçlı bir ortamda pratik etmelerine olanak sağlar (Godwin-Jones, 2018). Bu YZ tabanlı platformlar, ana dili konuşanlarla yapılan konuşmaları simüle edebilir, öğrenenlere geleneksel sınıf deneyimlerinin kopyalayamayacağı otantik bağlam ve anında geri bildirim sağlayabilir. Sohbet botlarının uygulanması, dil becerilerini geliştirebilir ve öğrencilerin özgüvenini artırabilir. Öğrenenlerin sohbet ederken etkileşime girmelerine ve gerçek zamanlı düzeltmeler almalarına izin vererek, kaygı stresi olmadan sürekli diyalog pratiğini teşvik ederler. Bu, dilin kalıcılığı ve

akıcılığı için kritik olan daldırma (immersion) etkisini taklit ederek, öğrenenlerin konuşma becerilerini kademeli olarak geliştirmelerini sağlar (Zhao et al., 2018).

YZ Destekli Rol Yapma ve Simülasyon Görevleri Tasarlama

YZ, pratik bağlamlarda dil becerilerini geliştirmek için gerekli olan rol yapma ve simülasyon görevlerinde kilit bir oyuncudur. Dil öğrenenler, akıcılık ve anlama geliştirmek için çok önemli olan dil becerilerini gerçek dünya durumlarında uygulamakta sıklıkla zorlanırlar. YZ platformları, öğrencilerin bir restoranda yemek sipariş etme veya çevrimiçi seyahat düzenlemeleri yapma gibi gerçek hayat senaryolarını taklit eden simüle edilmiş rol yapma görevlerine katıldıkları sürükleyici ortamlar yaratabilir. Bu YZ destekli simülasyonlar, eğitimcilerin farklı dil yeterlilik seviyelerine uyum sağlayan karmaşık senaryolar tasarlamasına olanak tanır. Rol yapma yoluyla, öğrenenler konuşma becerilerini, kelime dağarcığı kullanımını ve bağlamsal anlamayı pratik ederler. Dahası, eğitimler öğrenenlerin kararlar aldığı ve seçimlerine dayalı geri bildirim aldığı dallanan senaryolar oluşturabilir, böylece hem katılımı hem de öğrenme çıktılarını artırabilir (Kukulska-Hulme, 2020). Yapay zekâ (YZ) araçlarının dil eğitimine dahil edilmesi, eğitimcilerin öğrenenlerin yeteneklerini geliştirme yöntemlerinde devrim yaratıyor. Telaffuz değerlendirme, diyalog sistemleri ve rol yapma egzersizleri gibi YZ güdümlü teknolojiler, daha özel, ilgi çekici ve verimli dil öğrenme fırsatları sağlar.

Kaynaklar:

- Godwin-Jones, R. (2018). Chatbots and Conversational Agents in Language Learning. *Language Learning & Technology*, 22(3), 2-7.
- Kukulska-Hulme, A. (2020). Mobile Language Learning: Current Developments and Future Directions. *Educators and Learners in a Mobile World*, 30(1), 14-26.
- Sun, W. (2023). The impact of automatic speech recognition technology on second language pronunciation and speaking skills of EFL learners: a mixed methods investigation. In: *Frontiers in Psychology*.
- Zhao, Y., Liu, Y., & Hsu, C. (2018). The Use of Chatbots in Education: A Review. *Interactive Learning Environments*, 26(6), 785-796

C. YZ İLE OKUMA BECERİLERİNİ ÖĞRETME

Yaklaşımımız, genellikle belirli hedefleri, sınırlı zamanı ve zengin bir yaşam deneyimi olan yetişkin öğrenenlere uygun, pratik, pedagojik olarak sağlam stratejiler sunmaya odaklanmaktadır. Aşağıdaki yapı, belgede listelenen mükemmel başlangıç noktalarını genişletmektedir.

Giriş

Projenin YZ yaklaşımı, YZ araçlarını derin okumanın bir ikamesi olarak değil, hem eğitimciler hem de öğrenenler için güçlü bir yardımcı pilot olarak görmektedir. Yetişkin öğrenenler için YZ, karmaşık metinler, çalışmak için sınırlı zaman ve anında destek eksikliği gibi engelleri aşabilir, böylece okuma yeteneklerinde daha fazla özerklik ve güven teşvik edebilir.

Bu bölüm, eğitimcileri yetişkin okuma becerilerini etkili ve sorumlu bir şekilde geliştirmek için YZ'den yararlanma konusunda somut stratejilerle donatan kapsamlı, pratik ve pedagojik olarak sağlam bir girdi sağlar.

YZ ile Okuma Materyallerini Destekleme (Scaffolding) ve Farklılaştırma

Bu, metin karmaşıklığını uyarlamak ve destek sağlamak için YZ kullanma fikrini genişletir.

- Okuma Öncesi Destek:
- Kelime Dağarcığı Etkinleştirme: Bir metni taramak ve tanımlar, örnek cümleler ve hatta çevirilerle birlikte kilit kelime dağarcığının bir listesini otomatik olarak oluşturmak için YZ araçlarını kullanın. Bu, öğreneni okuma görevine hazırlar.
- Arka Plan Bilgisi Oluşturma: Alışılmadık konulardaki metinler için, bir YZ asistanından gerekli arka plan bağlamının veya tarihsel bilgilerin kısa, anlaşılması kolay bir özetini üretmesini isteyin.
- Okuma Sırasında Destek:
- Metin Basitleştirme: Tek bir makalenin birden çok versiyonunu (örneğin, A2, B1, B2 seviyeleri) oluşturmak için YZ destekli metin basitleştirme araçlarından yararlanın. Bu, karma yetenekli bir yetişkin sınıfının aynı temel içerikle çalışmasına olanak tanır.
- Bağlam İçi Destekleme (Scaffolding): Öğrenenleri, sadece vurgulayarak zor kelimeler veya ifadeler için anında tanımlar, eş anlamlılar veya açıklamalar sağlayabilen tarayıcı uzantılarını veya YZ okuma asistanlarını kullanmaya teşvik edin. Destekleme (Scaffolding), özellikle sınırlı kelime dağarcığına veya arka plan bilgisine sahip öğrenenler için okuryazarlık öğretiminde erişilebilirliği ve kapsayıcılığı artırır (Chiu et al., 2022). Google'ın Read Along'u veya Rewordify ve ChatGPT gibi platformlar, metinleri öğrenen seviyelerine göre uyarlayabilir, aşırı basitleştirme olmadan anlamayı teşvik edebilir (Xie et al., 2023).

Aktif Okuma ve Eleştirel Analiz Becerilerini Geliştirme

Bu, basit anlamının ötesine geçer ve yetişkin eğitiminin önemli bir yönü olan üst düzey düşünme becerilerine doğru ilerler.

- YZ Tarafından Üretilen Anlama ve Analiz Soruları:
- Bir metne dayalı olarak çeşitli soru türleri oluşturması için YZ'yi yönlendirin:
 - Bilgiye Dayalı Hatırlama: "Belirtilen üç ana neden neydi...?"
 - Çıkarım: "Yazarın bunu yazmaktaki motivasyonu ne olabilir?"
 - Eleştirel Düşünme: "Yazarın ana argümanını eleştirin. Hangi kanıtlar zayıf veya eksik?"
- Eğitimcinin Rolü: Tartışmayı yönlendirmek için en ilgili YZ tarafından üretilen soruları incelemek, iyileştirmek ve seçmek için eğitimcinin uzmanlığının hayati önem taşıdığını vurgulayın.
- "Sokratik" Diyalog Ortağı olarak YZ:
- Öğrenenlerin bir YZ ile "tartıştığı" aktiviteler tasarlayın. Bir metni büyük bir dil modeline (LLM) yapılandırabilir ve ondan "Bu metnin bir eleştirmeni gibi davran ve ana argümanlarına meydan oku" şeklinde bir istemde bulunabilirler. Öğrenen daha sonra metin hakkındaki yorumunu savunmak zorunda kalır ve analitik becerilerini güçlendirir.
- Karmaşık bir makaleyi özetlemesi için YZ'yi kullanın ve ardından öğrencileri YZ'nin özetini doğruluk, yanlılık veya eksiklikler açısından değerlendirmekle görevlendirin. Bu, hem özetleme hem de eleştirel değerlendirme becerilerini öğretir.

Bir "düşünme ortağı" olarak YZ ile etkileşim, üstbilişsel farkındalığı ve metinlerle daha derin bir etkileşimi teşvik edebilir, eleştirel okuma yeteneklerini artırabilir (Luckin et al., 2016). Çalışmalar, YZ tabanlı Sokratik diyalog sistemleriyle etkileşime giren öğrenenlerin, gelişmiş argümantasyon ve değerlendirme becerileri sergilediğini göstermiştir (Yin et al., 2022).

Daha Derin Pedagojik İlgörü için YZ Çeviri Araçlarını Kullanma

Bu, çeviriyi bir "kopya" olmaktan çıkarıp, ilk taslakta önerildiği gibi güçlü bir öğrenme aracına dönüştürür.

- Karşılaştırmalı Analiz:
- Öğrenenlerin hedef dilden ana dillerine kısa, nüanslı bir paragraf çevirmelerini sağlayın.
- Ardından, aynı çeviriyi bir YZ'ye yaptırmalarını isteyin.
- Aktivitenin çekirdeği karşılaştırmadır: Çeviriler nerede farklılaştı? YZ neden farklı bir kelime veya ifade seçmiş olabilir? Bu, yan anlam, deyim ve nüans hakkında zengin tartışmalara yol açar.
- Deyimsel Dili Keşfetme:

- Deyimsel bir ifadeyle karşılaşıldığında, öğrenenler bir YZ'den değişmece (literal) bir çeviri, gerçek anlam ve aynı fikri ifade etmenin birkaç alternatif yolunu sunmasını isteyebilirler. Bu, mecazi dili çözümlenmeye yardımcı olur.

DeepL veya Google Translate gibi YZ çeviri araçları, geleneksel sınıf ortamlarında genellikle göz ardı edilen sözcüksel ve sözdizimsel farklılıklara ilişkin karşıtsal analizi ve öğrenen farkındalığını artırmayı destekleyebilir (Garcia & Pena, 2021). Bu araçlar, özellikle ana dillerinde zaten akıcı olan ve karşılaştırmalı öğrenme stratejilerinden yararlanan yetişkin öğrenenler için yardımcıdır (Tsai, 2022).

Yetişkin Öğrenme Sınıfında Uygulama için En İyi Pratikler

Bu alt bölüm, stratejilerin etkili ve sorumlu olmasını sağlamak için çok önemlidir.

- Kolaylaştırıcı Olarak Eğitimci: Öğretmenin rolü, tek bilgi kaynağı olmaktan, YZ destekli öğrenme deneyimlerinin tasarımcısı ve öğrenenlerin YZ çıktılarından anlam çıkarmalarına yardımcı olan bir rehber olmaya doğru kayar.
- İstem Mühendisliğini (Prompt Engineering) Öğretme: Yetişkin öğrenenlere YZ'den ihtiyaç duydukları şeyi nasıl isteyeceklerini öğretmek için bir oturum ayırın. Örneğin, onlara "bunu çevir" ile "bu paragrafı İngilizce B1 seviyesindeki bir öğrenen için çevir ve kilit deyimleri açıkla" arasındaki farkı gösterin.
- Sadece Çıktıya Değil, Sürece Odaklanın: Amaç sadece YZ'den "doğru" bir cevap almak değil, aracı metinle daha derinden etkileşim kurmak için kullanmaktır. Öğrenme, analiz, karşılaştırma ve değerlendirme sürecinde gerçekleşir.
- Etik Hususlar: Eğitimciler, bir YZ özetleyici veya çevirici kullanmanın ne zaman etkili bir öğrenme stratejisi olduğuna karşın ne zaman akademik sahtekârlık oluşturduğuna dair tartışmalara rehberlik etmelerini hatırlatın. Bu, rehberin eleştirel YZ kullanımı odağıyla uyumludur.

Yetişkin eğitiminde YZ'nin sorumlu bir şekilde uygulanması, dijital okuryazarlık becerileri ve sürekli rehberlik gerektirir. Yetişkin öğrenenler, eğitimciler YZ kullanımı etrafında net etik sınırlar belirlediğinde ve yansıtıcı öğrenme pratiklerini teşvik ettiğinde fayda görürler (OECD, 2021). Dahası, istem mühendisliğini öğretmek, giderek artan bir şekilde 21. yüzyılın temel bir becerisi olarak tanınan YZ okuryazarlığındaki mevcut eğilimlerle uyumludur (Chan, 2023).

Kaynaklar:

- Chan, J. (2023). Prompt engineering in education: Teaching learners to collaborate with AI. Educational Technology Research and Development.
- Chiu, T.K.F., Lin, T.J., & Lee, M.H. (2022). Scaffolding with AI: Supporting reading comprehension in diverse classrooms. *Computers & Education*, 182, 104472.
- Garcia, I. & Pena, M.I. (2021). Machine translation and language learning: Challenges and opportunities for deeper learning. *Language Learning & Technology*, 25(3), 78–92.

- Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L.B. (2016). *Intelligence Unleashed: An argument for AI in Education*. Pearson Education.
- OECD (2021). *AI and the Future of Skills: Learning from AI Experts and Data*. OECD Publishing.
- Tsai, Y. (2022). Cross-linguistic comparison using AI tools in adult second language education. *TESOL Journal*, 13(2), e00602.
- Xie, H., Chu, H.C., Hwang, G.J., & Wang, C.Y. (2023). AI-based learning support systems in adult education: A systematic review. *Educational Technology & Society*, 26(1), 100–117.
- Yin, B., Hadwin, A.F., & Winne, P.H. (2022). Supporting metacognition in reading with AI-based dialogue systems. *Journal of Learning Analytics*, 9(2), 112–130.

D. YZ İLE YAZMA BECERİLERİNİ ÖĞRETME

Yazma öğretiminde YZ'den yararlanmak, yalnızca metin düzenlemeyi otomatikleştirmekle kalmaz—eğitimcilerin yazma pedagojisini yeniden düşünmelerine, biçimlendirici, yinelemeli ve yansıtıcı öğrenme süreçlerine doğru kaymalarına yardımcı olabilir. Bu bölüm, YZ araçlarının yazma gelişimini üç ana yolla nasıl destekleyebileceğini araştırıyor:

Dil Bilgisi ve Yapı Üzerine Biçimlendirici Geri Bildirim için YZ Yazma Asistanlarını Kullanma

Grammarly, ChatGPT veya otomatik yazma değerlendirme platformları (ör. eRevise) gibi YZ araçları, sözdizimi, kelime dağarcığı ve metinsel yapı hakkında gerçek zamanlı, kişiselleştirilmiş geri bildirim sunabilir, öğretmenler için iş yükünü azaltır ve sık pratik yapmayı sağlar.

- Bu araçların, özellikle bireysel rehberliğin zor olduğu büyük sınıflarda, açıklık ve tutarlılık açısından insan geri bildirimine yaklaştığı gösterilmiştir.
- EFL (Yabancı Dil olarak İngilizce) bağlamlarındaki çalışmalar, Grammarly benzeri geri bildirimlerin revizyon sıklığını, yazma akıcılığını, tutarlılığı ve öğrenen güvenini artırdığını göstermektedir

Öğrencilere YZ Yazma Geri Bildirimini Yorumlama ve Buna Göre Hareket Etme Becerilerini Öğretme

Eleştirel katılımı teşvik etmek için, öğrencilere YZ önerilerini sadece kabul etmeleri değil, aynı zamanda bunları yorumlamaları, değerlendirmeleri ve kullanıp kullanmayacaklarına—ve nasıl kullanacaklarına—karar vermeleri konusunda rehberlik edilmelidir.

- Karma yöntemli araştırmalar, öğrencilerin genellikle hem insan hem de YZ geri bildirimine değer verdiğini bulmuştur: YZ özgülük ve hız sunar; insan girdisi bağlam, teşvik ve diyalog sağlar
- Scraft gibi deneysel platformlar, öğrenenleri önerileri pasif bir şekilde uygulamaya değil, daha derin düşünmeye sevk etmek için Sokratik sorular sormak amacıyla YZ'yi kullanır

YZ Araçlarını İçeren Süreç Odaklı Yazma Görevleri Tasarlama

Etkili yazma öğretimi, yinelemeli taslak oluşturma, geri bildirim, revizyon döngülerini ve yansıtmayı vurgular. YZ araçları, yalnızca son kontrol mekanizmaları olarak kullanılmak yerine bu sürece entegre edilebilir.

- eRevise gibi araçlar, metne-yanıt yazmada kanıtların nasıl kullanılacağına dair biçimlendirici rehberlik sağlar ve taslak revizyonlarını önemli ölçüde geliştirir
- Yansıtıcı yazma bağlamlarında birleşik analitik ve insan geri bildirim müdahaleleri, YZ destekli geri bildirim, özellikle düşük öz düzenleme becerilerine sahip öğrenenler için katılımı ve performansı artırdığını göstermektedir

E. YZ İLE KELİME BİLGİSİ VE DİL BİLGİSİ ÖĞRETME

Kelime dağarcığı ve dil bilgisi bilgisinin geliştirilmesi, dil yeterliliğinin temelidir. Yapay Zekâ, bu temel becerileri daha uyarlanabilir, ilgi çekici ve bağlamsal olarak ilgili yollarla öğretmek için yeni yöntemler sunar. Düşünceli bir şekilde entegre edildiğinde, YZ araçları öğretimi kişiselleştirebilir, daha zengin örnekler sağlayabilir ve oyunlaştırılmış yaklaşımlar yoluyla öğrenen motivasyonunu sürdürebilir.

Kişiselleştirilmiş Alıştırmalar ve Pratik için Uyarlanabilir Platformlardan Yararlanma

YZ destekli uyarlanabilir öğrenme platformları, bir öğrenenin performans geçmişine dayalı olarak kelime dağarcığı ve dil bilgisi görevlerini dinamik olarak ayarlayabilir. Lingvist, Memrise veya Duolingo gibi sistemler, güçlü yönleri, zayıf yönleri ve unutma eğrilerini belirlemek için makine öğrenimi algoritmalarını kullanır, ardından hedeflenen egzersizleri en uygun aralıklarla sunar.

Kelime dağarcığı edinimi için bu, öğrenenin unutma riski taşıdığı öğelere öncelik vermek (aralıklı tekrar) ve aynı zamanda yönetilebilir bir bilişsel yükü yavaş yavaş yeni terimler sunmak anlamına gelir. Dil bilgisi pratiğinde, uyarlanabilir platformlar — örneğin, fiil zamanlarının (aspect) yanlış

kullanımı gibi — tekrarlanan hataları tam olarak belirleyebilir ve ustalık elde edilene kadar hedeflenmiş alıştırmalar sunabilir.

Bu yaklaşım, biçim odaklı öğretim (form-focused instruction) ve serpiştirme (interleaving) ilkeleriyle uyumludur, öğrenenlerin doğru zamanda doğru zorlukla karşılaşmalarını sağlarken, hakim olunan içerik için gereksiz tekrardan kaçınır.

Bağlamsallaştırılmış Örnekler ve Alıştırmalar Üretmek için YZ Kullanma

Geleneksel ders kitapları genellikle kelime dağarcığını ve dil bilgisini izole cümlelerde sunarken, YZ araçları özgün, dinamik bağlamlara gömülü örnekler üretebilir. Büyük dil modelleri (LLM'ler), hedef kelime dağarcığını ve yapıları çeşitli, anlamlı yollarla içeren cümle bankaları, diyaloglar veya kısa okuma parçaları oluşturabilir.

Örneğin, 'present perfect tense' öğretilirken, bir YZ, nüanslı kullanımı gösteren — gayri resmi konuşmalardan resmi raporlara kadar — birden fazla bağlamsal olarak zengin senaryo üretebilir. Benzer şekilde, kelime dağarcığı için YZ, örnek cümleler, eşdizimler (collocations) ve deyimsel ifadelerle birlikte tematik kelime setleri üretebilir.

Önemli bir nokta, eğitimcilerin YZ tarafından üretilen içeriği kültürel uygunluk, doğruluk ve öğrenenlerin hedefleriyle uyum açısından gözden geçirmesi ve uyarlaması gerektiğidir. Bu şekilde kullanıldığında YZ, insan öğretmenlerin rafine edebileceği çeşitli materyaller üretmek için yaratıcı bir asistan haline gelir.

Gözden Geçirme ve Kalıcılık için YZ Destekli Oyunlaştırma Kullanma

Oyunlaştırma — öğrenmede oyun benzeri unsurların uygulanması — katılımı ve uzun vadeli kalıcılığı artırabilir. YZ destekli oyunlaştırılmış platformlar sadece puanlar, rozetler ve liderlik tabloları sunmakla kalmaz, aynı zamanda zorlukları öğrenenin gelişen beceri profiline göre uyarlar.

Kelime dağarcığı için bu, öğrenenlerin yakın zamanda çalıştıkları terimleri çeşitli bağlamlarda uygulamaları gereken "patron savaşları" (boss battles) veya öğrenen geliştikçe giderek zorlaşan YZ tarafından üretilen kısa sınavlar içerebilir. Dil bilgisi oyunlaştırması, öğrenenlerin doğru oluşturulmuş cümlelere dayanarak bir sonraki adımı seçtikleri interaktif hikaye anlatımını veya doğru dil bilgisi kullanımını gerektiren rol yapma senaryolarını simüle eden YZ sohbet botlarını içerebilir.

YZ, öğrenen performansını gerçek zamanlı olarak izleyebildiği için, oyunlaştırılmış gözden geçirme oturumları en uygun bilişsel zorluk için özelleştirilebilir — öğreneni bunaltmadan katılımı sürdürür.

Sonuç

YZ güdümlü kelime dağarcığı ve dil bilgisi öğretimi, statik alıştırmaların ötesine geçerek kişiselleştirilmiş, bağlamsallaştırılmış ve motivasyonel öğrenme deneyimlerine doğru ilerler. Uyarlanabilir platformları, YZ tarafından üretilen bağlamsal örnekleri ve oyunlaştırmayı birleştirerek, eğitimciler çeşitli öğrenen ihtiyaçlarına daha iyi hitap edebilir, sürekli katılımı teşvik edebilir ve kalıcılığı artırabilir. Ancak, başarılı entegrasyon pedagojik gözetime bağlıdır: YZ önerileri dilsel doğruluk, kültürel uygunluk ve daha geniş öğrenme hedefleriyle uyum açısından gözden geçirilmelidir.

Kaynaklar

- Godwin-Jones, R. (2020). Emerging technologies: Using mobile devices for vocabulary learning. *Language Learning & Technology*, 24(2), 1–17.
- Lin, C.-H., Warschauer, M., & Blake, R. (2016). Language learning through social networks: Perceptions and reality. *Language Learning & Technology*, 20(1), 124–147.
- Nation, I. S. P. (2013). *Learning Vocabulary in Another Language* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Peters, E., & Webb, S. (2018). Incidental vocabulary acquisition through viewing L2 television and factors that affect learning. *Studies in Second Language Acquisition*, 40(3), 551–577.
- Sundqvist, P., & Sylvén, L. K. (2016). *Extramural English in Teaching and Learning*. Palgrave Macmillan.
- Vesselinov, R., & Grego, J. (2016). The effectiveness of Duolingo: A study of language learning outcomes. City University of New York.

F. YZ İLE EDİMBİLİM (PRAGMATİK) VE KÜLTÜRLERARASI YETERLİLİK ÖĞRETME

Dil öğretimi, süreçteki YZ varlığıyla son zamanlarda değişiyor. Bu bölümde bir eğitimci, YZ'nin kültürlerarası yeterlilik ve edimbilim gibi dil öğretim sürecini desteklemek için nasıl kullanılabileceğini ve YZ'nin sınıfta nasıl başarılı bir şekilde kullanılabileceğini anlayacaktır.

Edimbilim (Pragmatik), bağlamın anlamı nasıl şekillendirdiğini inceleyen bilim dalıdır ve kültürlerarası yeterlilik, kültürel sınırlar ötesinde konuşma kapasitesidir. Gerçek dünyada etkili iletişim amacıyla edimbilim ve kültürlerarası yeterlilik esastır.

Simüle edilmiş konuşmalar:

YZ tarafından yönlendirilen sohbet botları ve tartışma sistemleri, öğrenenlerin eleştirel pratik becerilerini geliştirmelerine olanak tanıyacak dinamik bir ortam üretebilir. Bu YZ araçları, gerçek

yaşam karşılaşmalarını yeniden yaratarak, öğrenenlerin çeşitli farklı bağlamlarda konuşma ve müzakere becerilerini pratik etmelerini sağlar. Örneğin, bir sohbet botu kullanan bir öğrenen, onunla etkileşime girerek müzakere becerilerini pratik edebilir.

Sosyo-edimsel Farkındalık Yaratma:

Büyük dil modellerinden (LLM'ler) biri olan köklü ChatGPT, bir öğreneni dilsel bir yanıt gerektiren belirli sosyal senaryolara maruz bırakma yeteneğine sahiptir. Başka bir deyişle sosyo-edimsel bilgi, dilin farklı sosyal bağlamlarda nasıl kullanıldığının anlaşılmasıdır. LLM'ler aracılığıyla öğrenenler, YZ tarafından üretilen yanıtların uygunluğunu ve nezaketini inceleme ve değerlendirme fırsatına sahip olurlar. Ancak, bu noktada, YZ tarafından üretilen yanıtların, YZ'nin eğitim verilerindeki yanlılıkları ortaya çıkarabileceğini ve bunun da YZ tarafından üretilen dilin edimsel uygunluktan yoksun olmasına neden olabileceğini belirtmek önemlidir.

Kültürel Senaryolar ve Simülasyonlar:

Bir YZ aracı, öğrenenlerin iletişim becerilerini pratik edebilecekleri güvenli ve düşük riskli bir öğrenme ortamı içinde öğrenene gerçek hayattan kültürlerarası bir durum sunma yeteneğine sahiptir. Daha spesifik olarak, bu ortamda bir öğrenen, örneğin VR simülasyonları kullanarak kendini çeşitli kültürel durumlara sokarak kültürel normları ve bakış açılarını daha iyi anlayabilir. Bu YZ güdümlü çözümler, teorik anlayış ile gerçek dünya uygulaması arasındaki boşluğu kapatmaya yardımcı olabilir.

Kişiselleştirilmiş Öğrenme ve Geri Bildirim:

YZ araçları, bir öğrenenin ihtiyaçlarını belirleyebilir, aynı zamanda onların öğrenme tercihlerini ve kültürel arka planlarını da belirleyerek, kültürlerarası iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için ihtiyaçlarına ve tercihlerine göre uyarlanmış etkinlikler ve materyaller sunabilir.

V. DEĞERLENDİRME VE GERİ BİLDİRİM İÇİN YZ

Yapay Zekânın (YZ) dil eğitimine entegrasyonu, öğrenenlerin ilerlemesini değerlendirmek ve zamanında, özel olarak uyarlanmış geri bildirim sağlamak için yeni olanaklar açmıştır. Etkili kullanıldığında YZ, hem biçimlendirici hem de düzey belirleyici (summative) değerlendirmeyi destekleyebilir, ayrıca geri bildirim sunumunun kalitesini ve verimliliğini artırabilir. Ancak kullanımı, pedagojik içgörü, sınırlılıkların eleştirel değerlendirilmesi ve öğrenme hedefleriyle düşünceli bir uyum gerektirir.

A. BİÇİMLENDİRİCİ DEĞERLENDİRME İÇİN YZ'DEN YARARLANMA

Biçimlendirici değerlendirme, öğretimi bilgilendiren ve öğrencilerin öğrenmelerini öz-düzenlemelerine yardımcı olan, öğrenci ilerlemesinin sürekli kontrollerini ifade eder. YZ, biçimlendirici değerlendirmeyi daha anlık, veri açısından zengin ve uyarlanabilir hale getirmede merkezi bir rol oynayabilir.

İlerleme kontrolleri için YZ sınavlarını ve alıştırmalarını kullanma

Modern YZ destekli platformlar, bir öğrenenin mevcut seviyesine ve son performansına göre dinamik olarak kısa sınavlar, kelime alıştırmaları ve dil bilgisi egzersizleri üretebilir. Örneğin, Duolingo'nun Akıllı Tekrarı (Smart Review) veya Quizlet'in YZ tarafından oluşturulan bilgi kartları gibi uyarlanabilir aralıklı tekrar sistemleri, zorluğu ve içeriği gerçek zamanlı olarak ayarlar. Bu, öğretmenlerin her egzersizi manuel olarak tasarlamadan sınıflar arasındaki öğrenci ilerlemesini izlemelerini sağlar.

Öğrenen zorluklarını belirlemek için YZ platformu verilerini analiz etme

YZ analitik araçları, yanlış anlama kalıplarını tespit etmek için görevler arasındaki performans verilerini bir araya getirebilir. Örneğin, YZ entegrasyonuna sahip bir öğrenme yönetim sistemi, bir öğrencinin sürekli olarak geçmiş zaman formlarında veya belirli telaffuz kalıplarında zorlandığını işaretleyebilir. Öğretmenler daha sonra kısa düzeltici modüller veya ekran desteği etkinlikleri gibi hedefe yönelik müdahaleler tasarlayabilir.

Pratik etkinliklerde anında geri bildirim sağlamak için YZ araçları

Anında geri bildirim, YZ'nin biçimlendirici değerlendirmeye yaptığı en güçlü katkılardan biridir. Yazma için Grammarly veya telaffuz için ELSA Speak gibi araçlar hataları vurgulayabilir, düzeltmeler önerebilir ve saniyeler içinde model çıktılar sunabilir. Bu, öğrenen hayal kırıklığını azaltır, motivasyonu artırır ve öğrencilerin aynı zaman diliminde daha fazla pratik yapmalarına olanak tanır.

YZ, rutin düzeltici geri bildirimleri otomatikleştirebilse de, öğretmenler düzeltmelerin doğru, kültürel olarak uygun ve müfredatla uyumlu olduğundan emin olmak için sonuçları periyodik olarak gözden geçirmelidir.

B. DÜZEY BELİRLEYİCİ (SUMMATIVE) DEĞERLENDİRMEDE YZ

Summative assessment evaluates overall achievement at the end of a unit, term, or course. The Düzey belirleyici değerlendirme, bir ünitenin, dönemin veya kursun sonunda genel başarıyı değerlendirir. YZ'nin bu alandaki rolü büyümektedir, ancak adalet, geçerlilik ve güvenilirliği sağlamak için dikkatli bir gözetim gerektirir.

YZ'nin notlandırma için olasılıkları ve sınırlılıkları

YZ notlandırma sistemleri, çoktan seçmeli sorular veya açıkça tanımlanmış doğru cevapları olan kısa yanıtı cevaplar gibi belirli formatları iyi bir şekilde işleyebilir. Makaleler için, büyük dil modelleri (LLM'ler) tutarlılığı, dil bilgisini ve kelime kullanımını değerlendirebilir ve konuşma tanıma sistemleri telaffuz ve akıcılığı değerlendirebilir. Ancak, yaratıcılık, argüman kalitesi, edimsel uygunluk gibi öznel yönler hala insan yargısını gerektirir. YZ notlandırmasına körü körüne güvenmek, eğitim verilerinde mevcut olan yanlılıkları pekiştirme riski taşır.

YZ intihal tespit araçlarını sorumlu bir şekilde kullanma

Turnitin, Copyleaks veya GPTZero gibi araçlar, YZ tarafından oluşturulan içerik de dahil olmak üzere potansiyel intihali işaretleyebilir. Bu araçlar değerli olsa da, dikkatli kullanılmalıdır: yanlış pozitifler meydana gelebilir ve aşırı güven, bir güvensizlik kültürü yaratabilir. En iyi uygulama, YZ tespitini öğretmen incelemesiyle birleştirmeyi, öğrencilere işaretlenen çalışmayı açıklama veya revize etme fırsatı vermeyi içerir.

YZ kabiliyetlerinin ötesindeki becerileri ölçen değerlendirmeler tasarlama

Değerlendirmelerin YZ araçları tarafından istismar edilmesini önlemek için, eğitimciler eleştirel düşünmeyi, kişisel yansıtmayı veya işbirlikçi problem çözmeyi vurgulayan görevler tasarlayabilirler. Örneğin, öngörülemez istemlere anlık yanıtlar gerektiren sözlü sınavlar veya yerel deneyimlere dayalı projelerin yalnızca YZ tarafından başarıyla tamamlanma olasılığı daha düşüktür.

C. YZ DESTEĞİ İLE ETKİLİ GERİ BİLDİRİM SAĞLAMA

Geri bildirim, zamanında, spesifik ve eyleme geçirilebilir olduğunda en etkilidir. YZ, ilk, daha alt düzey analizi üstlenerek öğretmenleri destekleyebilir, böylece öğretmenler daha derin öğrenme ihtiyaçlarına odaklanabilir.

İlk hata tespiti için YZ kullanma

YZ sistemleri dil bilgisi hatalarını, yanlış telaffuzları veya yapısal zayıflıkları verimli bir şekilde tespit edebilir. Örneğin, bir yazma görevinde, YZ tüm özne-fiil uyumu hatalarını vurgulayabilir, bu da öğretmenin takip yorumlarında tematik tutarlılığa ve argümantasyona odaklanmasını sağlar.

AI

Öğrencilere YZ tarafından üretilen geri bildirimini anlama ve kullanma becerilerini öğretme

Birçok öğrenen, YZ geri bildirimini etkili bir şekilde yorumlamak için açık rehberliğe ihtiyaç duyar. Bu olmadan, YZ önerilerini ya eleştirmeden kabul edebilirler ya da tamamen göz ardı edebilirler. Eğitimciler, YZ geri bildirimini nasıl değerlendirileceğini modellemeli, düzeltmeleri çapraz kontrol etmeli ve önerileri yeni bağlamlarda uygulamalıdır.

YZ geri bildirimini kişiselleştirilmiş öğretmen yorumlarıyla birleştirme

Araştırmalar sürekli olarak, insan geri bildirimini öğrenen motivasyonu ve daha derin anlayış için gerekli olduğunu göstermektedir. Dengeli bir yaklaşım, mekanik düzeltmeleri YZ'nin üstlenmesini, öğretmenin ise üslup seçimleri, kültürel uygunluk veya stratejik öğrenme ipuçları hakkında yorumlar eklemesini içerebilir. Bu "insan-döngüde" (human-in-the-loop) modeli, verimliliği pedagojik derinlikle birleştirir.

Sonuç

YZ, dil öğreniminde değerlendirme ve geri bildirimini daha uyarlanabilir, anlık ve veriye dayalı hale getirerek dönüştürme potansiyeline sahiptir. Ancak teknoloji, eğitimcilerin uzmanlığını ve empatisini ikame etmemeli, tamamlamalıdır. En etkili uygulamalar, YZ'nin hızlı analiz kapasitesini, insanın nüansı yorumlama, güven inşa etme ve öğrenenlere ilham verme yeteneğiyle harmanlar. Yetişkin eğitimindeki eğitimciler için bu, YZ'yi öğretim sürecinde bir ortak olarak benimserken, sınırlılıkları ve etik çıkarımları konusunda dikkatli olmayı sürdürmek anlamına gelir.

Kaynaklar

- Boud, D., & Molloy, E. (2013). *Feedback in Higher and Professional Education: Understanding it and doing it well*. Routledge.
- Ellis, R. (2009). A typology of written corrective feedback types. *ELT Journal*, 63(2), 97–107.
- Redecker, C., & Johannessen, Ø. (2013). Changing assessment—Towards a new assessment paradigm using ICT. *European Journal of Education*, 48(1), 79–96.
- Susnjak, T. (2022). ChatGPT: The End of Online Exam Integrity? arXiv preprint arXiv:2212.09292.
- Warschauer, M., & Liaw, M.-L. (2011). Emerging Technologies for Autonomous Language Learning. *Studies in Self-Access Learning Journal*, 2(3), 107–118.
- Winke, P., & Isbell, D. (2017). The use of automated scoring in the assessment of second language speaking. *Language Testing*, 34(4), 475–499.

VI. ETİK HUSUSLAR, ZORLUKLAR VE ÇÖZÜMLER

YZ'yi sınıflarımıza entegre etmek sadece teknik bir zorluk değil, aynı zamanda etik bir zorluktur. Yetişkin eğitimcileri olarak, öğrenenlerimizi korumak, adaleti sağlamak ve sorumlu dijital vatandaşlığı modellemek gibi derin bir sorumluluğumuz var. Bu bölüm, sorunları belirlemenin ötesine geçerek somut stratejiler ve çözümler sunmaya odaklanmaktadır. Bu etik hususları engel olarak değil, en iyi uygulamalar için yol gösterici olarak görmek, YZ'nin potansiyelini güvenli ve etkili bir şekilde kullanmamızı sağlayacaktır.

A. VERİ GİZLİLİĞİ VE GÜVENLİĞİ: ÖĞRENEN GÜVENİNİ SÜRDÜRME

Güvenli bir öğrenme ortamının temeli güvendir. Özellikle yetişkin öğrenenler, kişisel bilgilerinin ve entelektüel çalışmalarının korunduğundan emin olmalıdır.

- Zorluk: Birçok YZ aracı, kullanıcı verilerini toplayan ticari ürünlerdir. Açık protokoller olmadan, öğrenen verilerini ifşa etme ve GDPR gibi gizlilik normlarını ihlal etme riskiyle karşı karşıya kalırız.
- Çözümler ve Stratejiler:
- Özen Sorumluluğunuzu (Duty of Care) Uygulayın: Herhangi bir aracı benimsemeden önce sorun: "Bu araç hangi verileri topluyor? Nerede saklanıyor? Kimin erişimi var?" Açık, basit gizlilik politikalarına sahip araçlara öncelik verin. Mümkün olduğunda, ücretsiz, kişisel hesaplardan daha fazla veri koruması sunan kurumsal lisanslı sürümleri kullanın.
- Açık Sınıf Protokolleri Oluşturun:
 - Öğrenenlere, halka açık YZ araçlarında kişisel, tanımlayıcı bilgiler kullanmaktan kaçınmaları talimatını verin. Uygun olduğunda kurumsal e-posta adreslerinin veya hatta takma adların kullanılmasını teşvik edin.
 - Ders izlencenizde (syllabus), hangi araçların hangi amaçla kullanılacağını özetleyen basit bir "Veri Güvenliği Beyanı" oluşturun. Şeffaflık, güven oluşturmanın anahtarıdır.
- Uyumlu ve İncelenmiş Araçları Seçin: Kurumunuzla birlikte, GDPR uyumluluğu ve veri güvenliği açısından incelenmiş YZ araçlarından oluşan bir "önerilenler listesi" oluşturmak için çalışın. Bu, bireysel eğitimcilerin zamanından tasarruf sağlar ve herkes için riski azaltır.

Avrupa Komisyonu, eğitimde kullanılan YZ araçlarının GDPR ile uyumlu olması ve yasal, etik ve sağlam olan "güvenilir YZ"yi teşvik etmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Avrupa Komisyonu, 2021). Eğitimciler ayrıca, araçların rutin denetimlerini ve öğrenenler için daha güçlü dijital haklar eğitimini öneren EDPS'nin (Avrupa Veri Koruma Denetçisi) Okullarda YZ ve Veri Koruma Kılavuz İlkelerini benimsemeyi düşünmelidir (EDPS, 2022).

B. YANLILIK, EŞİTLİK VE ERİŞİLEBİLİRLİK: YZ'NİN TÜM ÖĞRENEMLERE HİZMET ETMESİNİ SAĞLAMA

YZ sistemleri, eğitildikleri verilerden yanlılıkları miras alır. Bizim rolümüz, bu araçların çeşitli yetişkin öğrenenlerimizi marjinalleştirmek yerine güçlendirmesini sağlayan eleştirel kullanıcılar olmaktır.

- Zorluk: YZ, kültürel, dilsel veya cinsiyetçi klişeleri sürdürebilir. Ayrıca, en son teknoloji araçlara güvenmek, daha az dijital okuryazarlığa veya teknolojiye erişimi olan öğrenenleri dezavantajlı duruma düşürerek bir dijital uçurum yaratabilir.
- Çözümler ve Stratejiler:
- Yanlılığı Öğretilebilir Bir An'a Dönüştürün: Yanlı içerikten sadece kaçınmak yerine, onu bir öğrenme fırsatı olarak kullanın. Öğrenenleri bir YZ'nin yanıtını eleştirmekle görevlendirin. Örneğin: "YZ'den 'başarılı bir lider' resmi oluşturmasını isteyin. Sonuçları birlikte analiz edelim. Kim temsil ediliyor? Kim eksik?"
- Erişilebilirliğe Öncelik Verin: Ücretsiz, tarayıcı tabanlı ve üst düzey donanım gerektirmeyen YZ araçlarını tercih edin. Belirli bir araç gerektiren etkinlikler için, evde erişimi olmayan öğrenenlere sınıf içinde zaman ve destek sağlayın.
- Çeşitlilik için Araçları Aktif Olarak Seçin ve Uyarlayın: Dil öğrenimi için araç seçerken, telaffuz pratiğinde çeşitli aksanları işleyip işleyemediklerini veya çeşitli kültürel bağlamları tanıyıp tanımadıklarını kontrol edin. Çeşitli senaryolar oluşturmak için YZ'yi kullanın, ancak klişe olabilecek içeriği filtrelemek veya uyarlamak için her zaman kendi uzmanlığınızı uygulayın.

Çalışmalar, büyük dil modellerinin, eşitlik ve kapsayıcılık için açıkça eğitilmedikçe baskın kültürel normları yansıtma eğiliminde olduğunu göstermektedir (Bender et al., 2021). Erişilebilirlik aynı zamanda sadece fiziksel erişimi değil, nöro-çeşitli veya daha az kendine güvenen okuyucular için birden fazla girdi modu (metin, ses, basitleştirilmiş metin) sunarak bilişsel erişimi de içerecek şekilde yeniden tanımlanmalıdır (UNESCO, 2023).

C. AKADEMİK DÜRÜSTLÜK VE ELEŞTİREL YZ KULLANIMI: ÖZGÜN ÇALIŞMAYI YENİDEN TANIMLAMA

Öğrencilerin YZ'yi "kopya çekmek" için kullanacağı korkusu yaygındır. En etkili çözüm bu araçları yasaklamak değil, yeni ve daha sofistike bir akademik dürüstlük biçimi öğretmektir.

- Zorluk: YZ'yi destekleyici bir araç olarak kullanmak ile intihal için kullanmak arasındaki çizgi belirsiz olabilir.
- Çözümler ve Stratejiler:

- Birlikte bir YZ Kullanım Politikası Oluşturun: Kursun başında öğrenenlerinize YZ hakkında açık bir tartışma yapın. "Kabul edilebilir kullanım" (örneğin, beyin fırtınası, dil bilgisi kontrolü, araştırma özetleme) ile "kabul edilemez kullanım" (örneğin, YZ tarafından üretilmiş bir makaleyi kendi eseri gibi sunma) arasındaki farkı işbirliği içinde tanımlayın.
- "YZ'ye Dayanıklı" Ödevler Tasarlayın: Değerlendirmeyi, YZ'nin kolayca tamamlayabileceği görevlerden uzaklaştırın. Şunlara odaklanın:
 - Kişisel Yansıtma: Öğrenenlerin ders içeriğini kendi hayatları veya iş deneyimleriyle ilişkilendirmelerini gerektiren görevler.
 - Sınıf İçi Aktiviteler: Sunumlar, münazaralar ve grup çalışmaları.
 - Süreç Odaklı Değerlendirme: Taslakları, ana hatları ve süreçlerinde YZ'yi bir araç olarak nasıl kullandıklarına dair yazılı bir yansımayı notlandırın.
- YZ Çıktısının Eleştirel Değerlendirmesini Öğretin: "YZ çıktısını doğrulamayı" temel bir yetkinlik haline getirin. Öğrenenlerin YZ tarafından üretilmiş bir metni gerçeklik kontrolünden geçirmeleri, argümanlarını eleştirmeleri veya yazımını iyileştirmeleri gereken etkinlikler tasarlayın. Bu, etik kullanımı teşvik ederken üst düzey düşünme becerilerini geliştirir.

Avrupa Konseyi'nin Dijital Vatandaşlık Eğitimi Çerçevesi'ne göre, sorumlu YZ kullanımının anahtarı, öğrenenlerin eleştirel dijital yetkinliklerini—teknolojiyle anlamı sorgulama, bağlamsallaştırma ve birlikte inşa etme yeteneklerini—geliştirmekte yatar (Avrupa Konseyi, 2021). YZ etrafındaki yansıtıcı uygulamaları müfredata yerleştirmek, hem akademik dürüstlüğü hem de yaşam boyu öğrenme alışkanlıklarını teşvik eder.

D. EĞİTİMCİ ENDİŞELERİNİ VE ENGELLERİNİ ELE ALMA: DESTEKÇİLERİ DESTEKLEME

YZ entegrasyonunun başarılı olması için eğitimcilerin kendilerinin de desteğe ihtiyacı vardır. Zaman, eğitim ve güven gibi gerçek dünya engellerini kabul etmek ve ele almak esastır.

- Zorluk: Birçok eğitimci, yeni teknolojileri öğrenmek için zaman, bunları etkili bir şekilde kullanmak için eğitim ve sınıfta yönetmek için güven eksikliği nedeniyle bunalmış hissediyor.
- Çözümler ve Stratejiler:
- Küçük Başlayın, Gerçek Bir Sorunu Çözün: Tüm müfredatınızı bir kerede elden geçirmeye çalışmayın. Zaman alıcı bir görevi (örneğin, dil bilgisi alıştırmaları oluşturmak, seviyeye uygun metinler bulmak) belirleyin ve yardımcı olacak basit bir YZ aracı bulun. Küçük başarılar güven inşa eder.
- Bir Uygulama Topluluğu (Community of Practice) Oluşturun: Yalnız değilsiniz. YZ araçlarını denemek için birkaç meslektaşınızla ortaklık kurun. Neyin işe yaradığını, neyin yaramadığını paylaşmak ve akran desteği sağlamak için düzenli, gayri resmi kontroller planlayın. Bu, yukarıdan aşağıya, tek seferlik eğitim oturumlarından daha etkilidir.

- Avlamak Yerine Seçki Yapın (Curate, Don't Hunt): YZ araçlarının sayısı bunaltıcıdır. Güvenilir bilgiler ve öneriler bulmak için profesyonel kuruluşlara, eğitim teknolojisi dergilerine ve kurumsal kaynak listelerine güvenin. Enerjinizi sonsuz arama yapmak yerine pedagojik entegrasyona harcamak en iyisidir.

Erasmus+ anahtar eylemleri, akran ağları, yerel uygulama toplulukları ve sürekli mesleki gelişim (CPD) çerçevelerine YZ eğitiminin dahil edilmesi yoluyla eğitimcilerin dijital becerilerinin artırılmasını teşvik etmektedir (Avrupa Eğitim Alanı, 2023). Öğretmen güvenine ve YZ ile akıcılığa yatırım yapmak, düzensiz kullanım veya kaçınma yerine sürekli, etik entegrasyonu sağlar.

Kaynaklar

- Bender, E. M., Gebru, T., McMillan-Major, A., & Shmitchell, S. (2021). On the Dangers of Stochastic Parrots: Can Language Models Be Too Big?. Proceedings of the 2021 ACM FAccT.
- Council of Europe. (2021). Digital Citizenship Education Handbook. Council of Europe Publishing.
- EDPS – European Data Protection Supervisor. (2022). Guidelines on Artificial Intelligence and Data Protection in Education.
- European Commission. (2021). Ethics Guidelines for Trustworthy AI.
- European Education Area. (2023). Empowering Teachers for the Digital Decade: Policy Paper.
- UNESCO. (2023). Guidelines for the Use of Generative AI in Education and Research.

 AI

VII. YZ OKURYAZARLIĞI VE GELECEĞE HAZIRLIK GELİŞTİRME

Eğitim alanında YZ araçlarının hızlı büyümesi, hem eğitimciler hem de öğrenciler arasında YZ okuryazarlığının geliştirilmesine yönelik hızlı ve proaktif bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır. YZ teknolojisi gelişmeye devam ettikçe, eğitim manzarasına entegrasyonu ile ilgili bir yeterlilik çerçevesi oluşturmak esastır. Bu makale, eğitimciler için gereken yeterlilikleri ve öğrenciler arasında YZ okuryazarlığını teşvik etmenin kritik rolünü keşfederek, giderek daha otomatikleşen bir dünyada geleceğe hazırlık için bir temel oluşturmaktadır.

A. EĞİTİMCİLER İÇİN TEMEL YZ YETERLİLİKLERİ

Eğitimde YZ ile ilişkili karmaşıklıklarda yön bulmak için, eğitimciler öncelikle YZ'nin kabiliyetleri ve sınırlılıkları hakkında sağlam bir anlayış geliştirmelidir. Bu, yalnızca kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri ve otomatikleştirilmiş idari görevler gibi YZ araçlarının potansiyel faydalarını değil, aynı zamanda bu teknolojilerin içine gömülü olan etik hususları ve yanlılıkları da kabul etmeyi içerir. Luckin ve diğerleri (2016), YZ'nin eğitim çıktılarına iyileştirebileceğini, ancak sınırlılıkları konusundaki farkındalık eksikliğinin, araçların yanlış kullanımına ve önemli etik sorunların ele alınmamasına yol açabileceğini ileri sürmektedir.

Temel bilginin ötesinde, eğitimciler ayrıca pedagojik bir bakış açısıyla YZ araçlarının seçimi, entegrasyonu ve değerlendirilmesi konularında becerilerini geliştirmelidir. Bu yeterlilik, hangi teknolojilerin öğretme ve öğrenme süreçleri için gerçekten faydalı olduğunu belirlemeyi ve bunların müfredat hedefleriyle uyumluluğunu değerlendirmeyi içerir. Peter ve diğerleri (2020) tarafından belirtildiği gibi, eğitimciler, bu teknolojilerin eğitim deneyiminden bir şeyler eksiltmek yerine onu geliştirmesini sağlamak için YZ'yi sınıflarına entegre ederken yansıtma pratiği yapmalıdır. Eğitimcilerin, öğrencilere YZ'nin etkili ve etik uygulamasında yardımcı olmaları hayati önem taşır. Eğitimciler, ahlaki karmaşıklıklarda yön bulmada mentorluk rolü oynar; akademik dürüstlüğü, gizlilik endişelerinin ve YZ teknolojilerinin potansiyel toplumsal etkilerinin önemini vurgular. Eğitimciler tarafından sağlanan destek, öğrencileri YZ araçlarını sorumlu bir şekilde kullanmaları için güçlendirebilir, bir güven ve etik farkındalık ortamı yaratabilir.

B. ÖĞRENCİLERDE YZ OKURYAZARLIĞINI GELİŞTİRME

Toplum, YZ teknolojisiyle daha fazla iç içe geçtikçe, öğrencilerde YZ okuryazarlığını geliştirmek büyük önem taşımaktadır. Bu, YZ araçlarının işleyişi hakkında açık bir öğretimle başlar. YZ'nin arkasındaki mekaniği anlamak, yalnızca teknik becerileri güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda öğrenciler arasında bir eylemlilik (agency) ve uyum sağlama duygusu da geliştirir. Öğrenciler, algoritmaların nasıl çalıştığını kavrayarak, YZ ile eleştirel bir şekilde etkileşim kurmak için bir temel geliştirirler (Yasuda, 2021).

Ayrıca, yanlış bilginin hızla yayılabileceği bir çağda, YZ tarafından üretilen bilgiler için eleştirel değerlendirme becerilerini aşlamak esastır. Öğrenciler, kaynakların güvenilirliğini

değerlendirmeyi, YZ çıktılarındaki yanlışlıkları tanımayı ve insan tarafından üretilen ile YZ tarafından üretilen içerik arasında ayırım yapma stratejileri geliştirmeyi öğrenmelidir. Bu eleştirel bakış açısı, öğrencileri karmaşık bir dijital manzarada etkili bir şekilde yön bulmaya hazırlar ve bilgili karar vermeyi teşvik eder (Mouza et al., 2020).

Son olarak, YZ çağında sorumlu dijital vatandaşlığı teşvik etmek, etik karmaşıklıklarda yön bulabilen bir nesil yaratmak için çok önemlidir. Bu, öğrencilere dijital haklar, veri gizliliği ve YZ'nin toplumdaki etik çıkarımları hakkında öğretim yapmayı kapsar. Sorumlu çevrimiçi davranışı teşvik etmek, öğrencileri bilinçli dijital vatandaşlar olmaları için güçlendirebilir ve sonuç olarak teknolojiyle etkileşimlerinde bir saygı ve hesap verebilirlik kültürü geliştirebilir (Ribble, 2015).

YZ okuryazarlığı ve geleceğe hazırlık geliştirmek, eğitimciler ve öğrenciler için temel yeterliliklere odaklanan çok yönlü bir yaklaşım gerektirir. Eğitimcileri YZ teknolojilerini etkili bir şekilde entegre etmek ve değerlendirmek için gerekli bilgi ve becerilerle donatarak ve öğrenciler arasında eleştirel değerlendirme ve sorumlu dijital vatandaşlık kültürünü teşvik ederek, giderek artan YZ güdümlü bir geleceğe hazırlanabiliriz. Eğitimin manzarası geliyor ve bu değişiklikleri benimsemeye hazır olmamız, bugün YZ okuryazarlığını geliştirmeye olan bağlılığımıza bağlıdır.

C. EĞİTİMDE YZ'NİN GELECEĞİNE HAZIRLANMA

YZ'nin yükselişi ve eğitim alanına entegrasyonu, eğitimciler için hem önemli fırsatlar hem de zorluklar sunmaktadır. Eğitim ortamı teknolojik gelişmelerle dönüştükçe, eğitimcilerin ortaya çıkan trendler hakkında güncel kalmaları, öğretim pratiklerini değiştirmeleri ve öğrencileri YZ tarafından geliştirilmiş bir geleceğe etkili bir şekilde hazırlamak için sürekli mesleki gelişime katılmaları zorunlu hale gelmiştir.

Eğitim teknolojisindeki özellikle dönüştürücü bir trend, sanal gerçeklik (VR) ve artırılmış gerçeklik (AR). Bu sürükleyici teknolojiler, katılımı önemli ölçüde artırabilir ve geleneksel sınıf sınırlarını aşan deneysel öğrenmeyi kolaylaştırabilir. Örneğin, VR öğrencileri tarihsel olaylara veya bilimsel keşiflere daldırabilir ve statik öğrenme materyallerinin sunamayacağı bir katılım düzeyi sağlayabilir (Dede, 2009). Aynı zamanda, AR dijital bilgileri gerçek dünya ortamlarının üzerine bindirebilir, anatomi veya mühendislik gibi karmaşık konularda yardımcı olabilir (Azuma, 1997). Eğitimciler, müfredata etkili bir şekilde entegre etmek için potansiyel uygulamalarını ve sınırlılıklarını anlayarak bu teknolojiler hakkında bilgili kalmalıdır.

VR ve AR ile birlikte, gelişmiş YZ eğitmenleri (tutors) umut verici eğitim kaynakları olarak ortaya çıkmaktadır. Bu araçlar, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına ve öğrenme stillerine uyum sağlayarak kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunabilir. Araştırmalar, YZ destekli platformların, özel olarak uyarlanmış içerik sunarak, anında geri bildirim sağlayarak ve daha fazla dikkat gerektiren alanları belirlemek için performans verilerini analiz ederek öğrenci çıktıları iyileştirdiğini göstermiştir (Koh et al., 2018). Bu teknolojiler çoğaldıkça, eğitimcilerin öğretim pratiklerini

uyarlamaları, tek tip bir yaklaşımdan uzaklaşarak YZ'nin kabiliyetlerinden yararlanan daha özelleştirilmiş bir pedagojik çerçeveye doğru ilerlemeleri gerekecektir.

Bu değişimi desteklemek için, eğitimciler teknoloji entegrasyonunu vurgulayan sürekli mesleki gelişime katılmalıdır. Mesleki gelişim programları, öğretmenleri VR/AR ve YZ araçlarıyla uygulamalı deneyim de dahil olmak üzere gelişmekte olan teknolojileri etkili bir şekilde kullanmak için gerekli bilgi ve becerilerle donatmalıdır. Ayrıca, bu programlar teknolojik olarak gelişmiş bir gelecekte yön bulmak için gerekli olan eleştirel düşünme, problem çözme ve işbirliği becerilerini vurgulamalıdır (Darling-Hammond et al., 2017). En son eğitim teknolojilerinde yetkin olan eğitimciler, sınıflarında bir yenilikçilik kültürünü teşvik etmeye daha hazır olacaklardır.

Sonuç olarak, eğitimciler yaşam boyu öğrenme zihniyetini geliştirmelidir. Teknolojik ilerlemenin hızlı temposu, öğretmenlerin sürekli olarak yeni bilgi ve beceriler aramalarını gerektirir. Akranlarla işbirlikçi ağlar kurmak, en iyi uygulamaların ve kaynakların paylaşılmasını kolaylaştırabilir, bu da daha bilgili ve uyum sağlayabilen bir öğretim grubuna yol açabilir (Trust & Horrocks, 2016). Eğitimciler ayrıca, en son gelişmelerden haberdar olmak için gelişmekte olan teknolojilere odaklanan çevrimiçi kurslara, atölye çalışmalarına ve konferanslara katılabilirler.

Kaynaklar:

- Azuma, R. (1997). A survey of augmented reality. *Presence: Teleoperators and Virtual Environments*, 6(4), 355-385.
- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective Teacher Professional Development*. Palo Alto, CA: Learning Policy Institute.
- Dede, C. (2009). Immersive Interfaces for Engagement and Learning. In *Proceedings of the IEEE*, 97(6), 1032-1040.
- Koh, J. H. L., Chai, C. S., & Lim, W. Y. (2018). The Role of Artificial Intelligence in Education: A Review. *International Journal of Information and Education Technology*, 8(5), 343-348.
- Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. London: Pearson.
- Trust, T., & Horrocks, B. (2016). Professional Development for Technology Integration: A Study of Preservice Teachers' Experiences. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*, 32(1), 16-27.
- Mouza, C., Nandakumar, R., & Tinker, R. (2020). Preparing Teachers for the Integration of Artificial Intelligence in Education: Key Competencies and Challenges. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 30(1), 175-200.

Peter, T., Hu, J., & Evans, E. (2020). A Framework for Navigating the Ethical Maze of AI in Education. *Educational Technology Societies*, 25(3), 51-63.

Ribble, M. (2015). Digital Citizenship in Schools. *International Society for Technology in Education (ISTE)*.

Yasuda, T. (2021). Promoting AI Literacy in Education: Opportunities and Challenges. *Education and Information Technologies*, 26, 5751–5770.

AI

VIII. VAKA ÇALIŞMALARI: YZ UYGULAMALARI

A. VAKA ÇALIŞMASI 1: BAŞLANGIÇ SEVİYESİ BİR SINIFTA KONUŞMA PRATIĞİ İÇİN YZ SOHBET BOTLARINI KULLANMA.

Özet / Araştırma anlık görüntüsü

Tai ve Chen (2024), geleneksel sınıf pratiğine kıyasla üretken bir YZ sohbet botu (CoolE Bot) ile günlük pratiğin konuşma çıktıları iyileştirip iyileştirmediğini değerlendirmek için başlangıç seviyesindeki EFL (Yabancı Dil olarak İngilizce) öğrenenleriyle randomize, karma yöntemli bir deney gerçekleştirdi. Seksen beş ilkokul öğrencisi üç haftalık bir yaz programına katıldı. Katılımcılar rastgele üç koşuldan birine atandı: (1) Sohbet botu ile bireysel etkileşim (I-Bot), (2) Sohbet botu ile eşli etkileşim (P-Bot) veya (3) Botsuz kontrol (geleneksel sınıf konuşma etkinlikleri). Tüm gruplar, pratiği yönlendirmek için konu istemleri ve öğretmen tarafından tasarlanmış çalışma sayfaları aldı; sohbet botu grupları, günde yaklaşık 45 dakika CoolE Bot ile etkileşim kurmak için bu istemleri kullandı. Veri kaynakları arasında ön/son konuşma testleri, sözlü performansın nicel puanlaması ve katılımcılarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler yer aldı.

Temel bulgular

- Hem I-Bot hem de P-Bot grupları, Botsuz gruba göre önemli ölçüde daha yüksek son test konuşma puanları elde etti ve genel konuşma yeteneği için orta ila büyük etki büyüklükleri bildirildi.
- Bireysel ve eşli sohbet botu etkileşim modları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktu — her iki yapılandırma da etkiliydi.
- Nitel görüşmeler, öğrenenlerin sohbet botunun insana benzer konuşma tarzını, çeşitli güncel istemlerini, düşük riskli pratik ortamını ve konuşmak için anında, yapılandırılmış fırsatları takdir ettiğini ortaya koydu; birkaç öğrenen, konuşma kaygısının azaldığını ve özgüveninin arttığını bildirdi.
- Öğretmenler, sohbet botunun, yalnızca öğretmen liderliğindeki sınıf pratiğiyle aynı miktarda tekrarlanması zor olan ek konuşma fırsatları sağladığını belirtti.

Başlangıç (elementary) seviyesindeki sınıflar için pedagojik çıkarımlar

1. YZ sohbet botları sınıf pratiğini güvenle destekleyebilir. Yüksek miktarda rehberli sözlü pratiğe ihtiyaç duyan yeni başlayanlar için, sohbet botu etkileşimleri, görev başında konuşma süresini artıran, tekrarlanabilir, yargılayıcı olmayan konuşma sıraları (turns) sağlar.
2. Hem bireysel hem de küçük grup/eşli formatlar işe yarar. Ya tek öğrencili sohbetleri (odaklanmış akıcılık pratiği için) ya da eşli etkileşimleri (öğrenciler botla ortaklaşa bir diyalog planlar veya müzakere eder) kullanın.

3. Tasarım önemlidir: Konuşmayı öğrenenlerin Yakınsak Gelişim Alanı (ZPD) içinde tutmak için yapılandırılmış istemler ve kelime dağarcığı destekleri (çalışma sayfaları veya ipucu kartları) sağlayın; yapılandırılmamış sohbet, hayal kırıklığına veya konu dışı alışverişlere yol açma riski taşır.
4. Özgünlük ve hata düzeltmeyi dengeleyin: Sohbet botları tutarlı, insana benzer konuşma sıralarını modelleyebilir, ancak model hatalarını, kültürel/edimsel uyumsuzluğu veya uygunsuz dili yakalamak için öğretmen izlemesi esastır.
5. Güven ve duyuşsal durum: Sohbet botu pratiği genellikle konuşma kaygısını azaltır; öğrenenlerin özgüvenlerini gerçek akran etkileşimine aktarmaları için sohbet botu görevlerini iletişimsel sınıf görevleriyle eşleştirin.

Pratik sınıf adımları (kullanıma hazır)

Oturum tasarımı (çalışmadaki gibi günlük bir 45 dakikalık oturum; 3 hafta önerilir):

1. Isınma (5 dk): Bilgi kartları (flashcards) veya koro halinde tekrar (choral drill) ile konu kelime dağarcığını etkinleştirin.
2. Destekli (Scaffolded) istem ve çalışma sayfası (5 dk): Hedef ifadeleri, örnek soruları ve 6 konuşma istemini listeleyen bir sayfalık bir çalışma sayfası sağlayın.
3. Sohbet botu etkileşimi (bireysel veya eşli) (25–30 dk):
 - Bireysel: öğrenci bota giriş yapar ve 3–4 istem döngüsünü tamamlar (sor, yanıtla, devam et).
 - Eşli: iki öğrenci kısa bir röportaj planlar ve sırayla bota sorular sorar ve cevapları rapor eder.
4. Yansıtma ve öğretmen kontrolü (5–10 dk): Öğrenciler öğrendikleri bir ifadeyi, bir telaffuz zorluğunu ve sınıf tartışması için bir takip sorusunu not eder. Öğretmen, düzeltilmiş bir versiyonu modellemek için 2-3 öğrenci seçer.
5. Çıkış görevi (ev ödevi): Kelime dağarcığını kullanarak kısa, kaydedilmiş 1 dakikalık yeniden anlatım veya rol yapma; isteğe bağlı olarak öğretmen hızlı kontrolleri için sesi ÖYS'ye (LMS) yükleyin.

Değerlendirme fikirleri:

- Ön/son sözlü rubrik (0–4 ölçeği): telaffuz anlaşılabilirliği, konu için sözcüksel çeşitlilik, dil bilgisi doğruluğu, akıcılık/duraklama ve iletişimsel bütünlük üzerine.
- Konuşma günlüğü: öğrenciler sohbet botu pratiğinin dakikalarını kaydeder ve özgüvenlerini (1–5) arasında derecelendirir.
- Nitel kontrol: kaygı/güven üzerine bir kısa tedavi sonrası görüşme veya öğrenen yansıtması.

AI

Pratik ipuçları ve uyarılar

- Sohbet botu çıktısını önizleyin ve inceleyin. Uygun olmayan ifadeler, olgusal hatalar veya kültürel uyumsuzluklar olup olmadığını kontrol etmek için örnek istemleri kendiniz çalıştırın.
- Konuları ve kelime dağarcığını kontrol edin. Yeni başlayanlar için, sohbet botunu belirli konularla sınırlandırın ve konuşma sırası çerçeveleri (turn-taking frames) sağlayın (ör. "Yerler hakkında üç 'Nerede' sorusu sorun").
- İstem mühendisliği şablonları, botu görevde tutmaya yardımcı olur. Öğrenenleri istemler ve etkileşim rutinleri konusunda eğitin. Açıklayıcı sorular sormayı, tekrar istemeyi ve daha yavaş konuşma veya daha basit kelime dağarcığı talep etmeyi öğretin.
- Gizlilik ve veri koruması. Okul politikasına uyumu sağlayın; harici sohbet botlarında gereksiz öğrenen verilerini toplamaktan veya saklamaktan kaçının.
- İnsan geri bildirimini birleştirin. Botun tam olarak ele alamayacağı özelliklere (telaffuz, edimsel seçimler) odaklanmak için sınıf içi dakikaları kullanın.

Çöğaltme kontrol listesi (materyaller ve minimum teknoloji)

- Sohbet botu erişimi: seçilen bot için hesap (çalışmada CoolE Bot; diğer seçenekler: Eğitimci tarzı botlar, okul tarafından dağıtılan LLM ajanları veya özel EğitimBotları (EduBots)).
- Çalışma sayfaları: 8–10 rehber soru ve hedef kelime dağarcığı içeren 1 sayfalık konuşma istemleri.
- Kayıt cihazı: kısa konuşma değerlendirmeleri için akıllı telefon veya okul tableti.
- Rubrikler (Dereceli Puanlama Anahtarları): ön/son konuşma rubriği ve puanlama sayfası.
- Zaman: ölçülebilir kazanımlar için 2–3 hafta boyunca oturum başına 25–45 dakika (çalışma üç hafta boyunca günlük 45 dakikalık oturumlar kullanmıştır).

Kaynaklar:

Tai, T.-Y., & Chen, H.-J. (2024). Improving elementary EFL speaking skills with generative AI chatbots: Exploring individual and paired interactions. *Computers & Education*, Article 105112. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2024.105112>.

B. VAKA ÇALIŞMASI 2: AKADEMİK YAZMA KURSUNDA GERİ BİLDİRİM İÇİN YZ YAZMA ASİSTANLARINDAN YARARLANMA.

Günümüzde giderek daha fazla YZ destekli yazma aracı, öğrenenlere akademik yazma görevleri hakkında yapıcı geri bildirim sağlayarak onlara yardımcı olmaktadır. Aşağıdaki vaka çalışması, bu YZ destekli araçların bir yazma kursuna nasıl etkili bir şekilde entegre edilebileceğini araştırmaktadır.

Yazma kalitesini ve verimliliğini artırma

Araştırmalar, YZ araçlarının, özellikle İngilizce ile mücadele eden öğrenenlerin yazma görevlerine ilişkin etkililiğini ve performansını artırabildiğini göstermiştir. Birden fazla YZ destekli araç sayesinde, öğrenenler günümüzde YZ araçlarının herhangi bir yazılı görevi göndermeden önce dil bilgisi, sözdizimi ve yazma stili hakkında gerçek zamanlı geri bildirim sağlama gücü sayesinde yazılarını düzenleme fırsatına sahiptir.

Eleştirel düşünmeyi teşvik etme

"Yinelemeli revizyon" olarak adlandırılan YZ destekli bir araçla çalışma, eğitimcilerin öğrenenlerin geri bildirim yazma süreçlerine dahil etmelerine yardımcı olmasıyla başarılıdır. Böyle bir durumda, bir öğrenenden önce yazılı çalışmasının bir taslağını sunması istenebilir, ardından YZ destekli araçtan geri bildirim alacak, ilk taslağı düzenlemesi ve geri bildirim dahil etmesi gerekecek ve ancak o zaman çalışması akran değerlendirmesinden geçebilecektir. Bu yaklaşım, hangi tavsiyeyi dikkate alacaklarını seçerken öğrenenlerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmada mükemmeldir.

Kişiselleştirilmiş geri bildirim sağlama

YZ destekli araçların bazen, özellikle büyük kurslarda, öğrenenlere bir eğitimciden daha kişiselleştirilmiş ve yapıcı geri bildirim sunabildiği kanıtlanmıştır. Dahası, YZ araçlarının birkaç vakada yazma alanları, organizasyon ve içerik oluşturmadaki iyileştirmeden sorumlu olduğu da kanıtlanmıştır.

Etik hususları ele alma

Genel olarak, YZ'nin kullanımı, intihal ve akademik dürüstlikle ilgili etik sorulara ilişkin etik ikilemleri uyandırmıştır. Bu noktada, eğitimcilerin bu YZ araçlarının nasıl kullanılması gerektiği konusunda ayrıntılı talimatlar vermesi esastır. Dahası, YZ'nin kullanımıyla ilgili tüm etik hususlar hakkında öğrenenlerle kapsamlı konuşmalar yapmak faydalı olacaktır.

İnsan katılımının önemi

YZ destekli araçlar faydalı olabilsede, bir insanın yerini tamamen alamazlar. Yani en etkili yaklaşım, YZ tarafından üretilen geri bildirim geleneksel öğretim yöntemleri ve akran değerlendirmesi ile harmanlamaktır. Mükemmel bir örnek Sıralı (Sequential) yaklaşım olabilir. Bu yaklaşım sayesinde, öğrenciler öncelikle ilk taslakları hakkında YZ geri bildirim alırlar. Sonra

alınan geri bildirim uygulamaları ve ancak o zaman ekran değerlendirme sürecine devam ederler. Öğrenenlere YZ araçlarını eleştirel bir şekilde kullanmalarının ve bunları kullanmadan önce sınırlılıklarını ve yanlılıklarını anlamalarının öğretilmesi esastır.

C. VAKA ÇALIŞMASI 3: KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ DİL BİLGİSİ ALIŞTIRMALARI İÇİN YZ DESTEKLİ BİR PLATFORM UYGULAMA.

Uyarlanabilir öğrenme yoluyla dil bilgisi doğruluğunu geliştirme

Bu vaka çalışmasında, A2–B1 seviyelerindeki yetişkin İngilizce öğrenenlerine yönelik karma bir öğrenme ortamında YZ destekli bir platformun—GrammarBoost AI—uygulamasını inceliyoruz. Amaç, öğrenenin performansına gerçek zamanlı olarak uyum sağlayan, zorlukta kademeli bir ilerleme sağlayan ve belirli iyileştirme alanlarını hedefleyen özel dil bilgisi egzersizleri sunmaktır.

YZ sistemi, öğrenenin dil bilgisi bilgisindeki (ör. fiil zamanları, koşul formları, artikel kullanımı) boşlukları belirlemek için tanılayıcı ön testler kullandı ve ardından buna göre egzersizler oluşturdu. Öğrenciler, kısa açıklamalar ve mikro derslere bağlantılar da dahil olmak üzere anında geri bildirim aldılar.

Ön gözlemler, düzenli kullanımın altı haftası içinde, özellikle daha önce kemikleşmiş hataları olan öğrenenler arasında dil bilgisi doğruluğunda ölçülebilir iyileşmeler gösterdi. Öğrenciler, kişiselleştirilmiş hız ve hedef izleme özellikleri sayesinde daha yüksek bir eylemlilik (agency) ve motivasyon duygusu bildirdiler.

Öğrenen özerkliğini ve katılımını destekleme

Gözlemlenen önemli bir pedagojik fayda, daha özerk öğrenmeye doğru kayıştı. YZ platformunun hem sınıf içinde hem de sınıf dışında mevcut olmasıyla, öğrenenler kendi ilerlemeleri için daha fazla sorumluluk almaya başladılar, belirli dil bilgisi konularını ne zaman ve ne kadar süre çalışacaklarını seçtiler. Platformun oyunlaştırılmış unsurları (rozetler, seri sayaçları, ilerleme haritaları), özellikle genç yetişkin öğrenenler arasında motivasyonu daha da sürdürdü. Öğretmenler, sınıf genelindeki eğilimleri gözden geçirmek ve sonraki öğretimi bilgilendirmek için analitik gösterge tablolarını kullanarak platformu haftalık ders planlarına entegre ettiler.

YZ'yi öğretmen liderliğindeki destekle (scaffolding) harmanlama

Otomatik düzeltmeye aşırı güvenme riskini önlemek için, uygulama stratejisi, öğrenenlerin YZ tarafından üretilen geri bildirim analiz ettikleri ve akranlarıyla veya öğretmenle tartıştıkları haftalık "yansıtma görevleri" içeriyordu. Örneğin, edilgen (passive) formlar üzerine bir dizi egzersizden sonra, öğrenenlerden hedef yapıyı kullanarak kısa bir paragraf yazmaları ve bunu YZ önerileriyle karşılaştırarak insan geri bildirim için sunmaları istendi.

Bu karma model, YZ anında düzeltme ve kişiselleştirmeye ilgilenirken, eğitmenin anlayışın aracı rolünü korudu.

Sınırlılıkları ve etik kaygıları ele alma

Pilot aşama aynı zamanda bazı sınırlılıkları da vurguladı. YZ bazen dil bilgisi açısından kabul edilebilir ancak daha az sıklıkta olan üslup seçimlerini aşırı düzeltti. Diğer durumlarda, platform önerileri nüans veya bağlamsal farkındalıktan yoksundu (ör. resmi ve gayri resmi dil arasındaki farklar).

Dahası, kursun başında YZ araçlarının etik kullanımını tartışmak için özel bir oturum düzenlendi: öğrenenler veri toplama uygulamaları, düzeltmeleri kabul ederken eleştirel düşünmenin önemi ve teknolojinin yazma sürecinde ikame edici olmayan rolü hakkında bilgilendirildi.

Sonuç

Genel olarak, YZ destekli bir dil bilgisi platformunun entegrasyonunun, geleneksel öğretime değerli bir tamamlayıcı olduğu kanıtlandı. En etkili sonuçlar, öğretmenlerin YZ'yi bir kısayol olarak değil, daha büyük bir öğrenme ekosisteminde bir eğitim ortağı olarak çerçevelediği bağlamlarda gözlemlendi. Projenin gelecekteki yinelenmeleri, daha bütüncül bir beceri geliştirme deneyimi sunarak, aynı uyarlanabilir sistem içinde yazma, dinleme ve telaffuz özelliklerini entegre etmeyi amaçlamaktadır.

Kaynaklar:

Baillifard, A., Gabella, M., Banta Lavenex, P., & Martarelli, C. S. (2023). Implementing learning principles with a personal AI tutor: A case study. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2310.00154>

- Baten, K., & Håkansson, G. (2015). Developmental sequences in second language acquisition. *Language Learning*, 65(S1), 123–152. <https://doi.org/10.1111/lang.12105>
- Chu Hui Youn, C. H., Abdul Rahim Salam, A. R., & Rahman, A. A. (2025). AI-Driven Tools in Providing Feedback on Students' Writing: A systematic review. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, IX(III), 58–70. <https://dx.doi.org/10.47772/IJRISS.2025.903SEDU0006>
- Cornell University. (2023). Ethical AI for Teaching and Learning. Center for Teaching Innovation. <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/ethical-ai-teaching-and-learning>
- Dwivedi, Y. K., Hughes, L., Coombs, C., Constantiou, I., Duan, Y., Edwards, J. S., ... & Wade, M. R. (2023). Ethical principles for artificial intelligence in education. *Education and Information Technologies*, 28, 4695–4716. <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11530-z>
- Ebadi, S., & Bashir, S. (2021). The role of AI-based grammar checkers in L2 writing: Accuracy and learner perceptions. *Journal of Educational Technology & Society*, 24(1), 102–114. <https://www.jstor.org/stable/26914187>
- Ghimire, A., & Edwards, J. (2024). From guidelines to governance: A study of AI policies in education. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2401.00489>
- Graham, S., et al. (2023). The potential of AI feedback to improve student writing. *FutureEd*. <https://www.future-ed.org>
- Hockly, N. (2019). Focus on the learner: Personalization and artificial intelligence. *Modern English Teacher*, 28(1), 54–57.
- Kim, T. W., & Tan, Q. (2023). Repurposing text-generating AI into a thought-provoking writing tutor. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2304.10543>
- Kukulska-Hulme, A. (2020). Learning grammars with adaptive mobile tools. In M. Thomas (Ed.), *Technology-enhanced language learning for specialized domains* (pp. 151–170). Routledge.
- Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson Education. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.16217.93287>
- Mekheimer, M. (2025). Generative AI-assisted feedback and EFL writing: A study on proficiency, revision frequency and writing quality. *Language Learning & Technology Journal*. <https://doi.org/10.1007/s44217-025-00602-7>

- Murphy, R. F. (2019). Artificial Intelligence Applications to Support K-12 Teachers and Teaching: A Review of Promising Applications, Opportunities, and Challenges. RAND Corporation. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR3220.html
- Owoc, M. L., Sawicka, A., & Weichbroth, P. (2021). Artificial Intelligence technologies in education: Benefits, challenges and strategies of implementation. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2109.03594>
- Selwyn, N. (2019). Should robots replace teachers? AI and the future of education. Polity Press.
- SMU Learning Sciences. (2025, January 19). How to use AI in the classroom ethically and responsibly. Southern Methodist University. <https://blog.smu.edu/ai-in-classroom-ethically>
- Suraworachet, W., Zhou, Q., & Cukurova, M. (2022). Impact of combining human and analytics feedback on student engagement and performance in reflective writing tasks. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2211.08222>
- TeachAI. (2024). AI Guidance for Schools Toolkit. <https://teachai.org/toolkit>
- Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators? International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16(39). <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>
- Zheldibayeva, R., Nascimento, A. K. O., Castro, V., Kalantzis, M., & Cope, B. (2025). The Impact of AI-Driven Tools on Student Writing Development: A case study from the CGScholar AI helper project. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2501.08473>
- Zhang, H., Magooda, A., Litman, D., Correnti, R., Wang, E., Matsumura, L. C., Howe, E., & Quintana, R. (2019). eRevise: Using natural language processing to provide formative feedback on text-evidence usage. arXiv. <https://arxiv.org/abs/1908.01992>

D. VAKA ÇALIŞMASI 4: ORTA SEVİYE ÖĞRENENLERLE TELAFFUZ GERİ BİLDİRİMİ İÇİN YZ KULLANMA.

Giriş

Bu çalışma, ASR (Otomatik Konuşma Tanıma) donanımlı iki dil öğrenme web sitesinin—I Love Indonesia (ILI) ve NovoLearning (NOVO)—Endonezyalı öğrencilerin İngilizce kelime dağarcığını ve telaffuzunu geliştirmedeki etkililiğini araştırmaktadır. Endonezya'daki geleneksel EFL sınıflarında konuşma becerilerinin genellikle az vurgulandığı zorluklara yanıt vermektedir. Öğrenciler, kısmen sınırlı geri bildirim ve az konuşma fırsatları nedeniyle sıklıkla kelime dağarcığından yoksundur ve telaffuzla mücadele etmektedir.

Zorluklar

Araştırma, Endonezya EFL bağlamlarında etkili konuşma öğretiminin önündeki birden fazla engel tarafından yönlendirildi. Bunlar arasında öğretmen merkezli yöntemler, kalabalık sınıflar, sınırlı öğrenci katılımı, dil bilgisi odaklı ders kitapları ve konuşma için minimum sınıf zamanı bulunmaktadır. Sınıf dışında, öğrencilerin konuşma partnerlerine erişimi de yoktur.

Endonezyalı öğrenenler, Endonezce ve İngilizce fonolojisindeki farklılıklardan kaynaklanan belirli telaffuz zorluklarıyla karşı karşıyadır. Bunlar arasında eşleşmeyen yazım-telaffuz kalıpları, alışılmadık ünlü ve ünsüz sesler ve Endonezcede vurgu ve ünlü uzunluğu gibi özelliklerin bulunmaması yer almaktadır.

Yöntem

Endonezya'da 14-17 yaş arası 232 birinci sınıf meslek lisesi öğrencisi (222 erkek, 10 kadın) ile yarı deneysel bir çalışma yürütülmüştür. Öğrenciler üç gruba ayrıldı: Grup A (ILI kullanıcıları), Grup B (NOVO kullanıcıları) ve normal öğretim alan bir kontrol grubu.

Kelime dağarcığı, Malin Kundang anlatısından 40 İngilizce kelimeyi kapsayan üç bölümlü bir test kullanılarak değerlendirildi. Bölüm 1, alımlayıcı (receptive) çoktan seçmeli bilgiyi test etti, Bölüm 2 kelime-çeviri eşleştirmesi kullandı ve Bölüm 3 üretken (productive) boşluk doldurmaya içeriyordu. Telaffuz, hem uzman değerlendiriciler hem de Otomatik Fonetik Transkripsiyon Karşılaştırma Aracı (APTct) tarafından analiz edilen 24 öğrencilik bir alt kümeden alınan ön ve son test kayıtları aracılığıyla değerlendirildi.

İki haftalık müdahale toplam altı saat sürdü ve beş ana ASR etkinliği kullandı: i-watch (video), i-read (metin + görseller), i-hear (dinleme), i-pronounce (telaffuz pratiği) ve i-speak (genişletilmiş konuşma). ILI temel geri bildirim ("mükemmel"/"tekrar dene") sağlarken, NOVO ayrıntılı fonetik rehberlik verdi.

Bulgular

Her iki ASR platformu da kontrol grubuna kıyasla alımlayıcı kelime dağarcığında önemli kazanımlara yol açtı ve ILI ile NOVO arasında dikkate değer bir fark görülmedi. Ancak, üretken kelime dağarcığı kazanımları tüm gruplarda minimal düzeydeydi, bu da daha uzun veya daha yoğun müdahalelere ihtiyaç duyulduğunu düşündürmektedir.

Telaffuzda, ASR kullanıcıları önemli bir gelişme gösterirken, kontrol grubu göstermedi. Uzman derecelendirmeleri ve APTct verileri, iki yöntem arasında güçlü bir korelasyon (-0.778) ile bunu doğruladı. Bazı ünlü ve son ses sorunları devam etse de, 'hijack' ve 'ragged' gibi zorlu kelimelerde belirli iyileşmeler kaydedildi.

Öğrenciler ASR araçlarına olumlu yanıt verdi ve telaffuz başarılarıyla gurur duyduklarını ifade ettiler. Tanıma hataları gibi teknik sorunlar bildirilmiş olsa da, öğretmenler de araçları onayladı.

Sonuç

ASR donanımlı web siteleri, öğrencilerin alımlayıcı kelime dağarcığını ve telaffuzunu önemli ölçüde iyileştirdi ve onları geleneksel Endonezya EFL öğretiminin sınırlamalarının üstesinden gelmede umut verici bir araç haline getirdi. Karmaşıklığından bağımsız olarak anında, otomatik geri bildirim, bu iyileşmelerin anahtarı gibi görünmektedir.

ASR, sınıfta konuşmaya yönelik kültürel çekingenliği ele alarak, konuşma pratiği için düşük basınçlı bir ortam teşvik eder. Ancak, bu tür araçlar öğretmen liderliğindeki öğretimin yerini almamalı, onu tamamlamalıdır. Malin Kundang kullanımıyla görüldüğü gibi kültürel uygunluk da öğrenci katılımını artırdı.

Gelecekteki araştırmalar daha dengeli örneklemeleri, daha uzun müdahaleleri ve ekran geri bildirim entegrasyonunu içermelidir. Öğrenen anlaşılabilirliğine göre uyarlanmış telaffuz değerlendirme araçları geliştirmek de yardımcı olabilir. Genel olarak, çalışma, kültürel olarak bağlamsallaştırılmış ASR sistemlerinin EFL öğrenenlerinde kelime dağarcığı ve telaffuz gelişimini destekleme potansiyelini vurgulamaktadır.

Kaynak:

Bashori, M., van Hout, R., Strik, H., & Cucchiari, C. (2022). 'Look, I can speak correctly': learning vocabulary and pronunciation through websites equipped with automatic speech recognition technology. *Computer Assisted Language Learning*, 37(5–6), 1335–1363

E. VAKA ÇALIŞMASI 5: KELİME DAĞARCIĞI GELİŞTİRME VE TEKRARI İÇİN YZ ARAÇLARINI KULLANMA.

Giriş

Bu vaka çalışması, K-12 eğitime odaklanan ve birçok çalışmanın Avrupa bağlamlarından kaynaklandığı yakın tarihli bir sistematik derlemede sentezlenen YZ destekli kelime öğrenme teknolojilerinin çıktılarını araştırmaktadır. Amaç, YZ'nin sürükleyici ve uyarlanabilir platformlar aracılığıyla kelime edinimini nasıl geliştirebileceğini göstermek ve böylece yetişkin eğitimi ortamlarına aktarılabilir içgörüler sunmaktır.

Bağlam

Mart 2025'te yayınlanan sistematik derleme, 2015 ile 2023 arasında yürütülen YZ destekli L2 (ikinci Dil) kelime dağarcığı edinimi üzerine 30 ampirik çalışmayı inceledi ve araştırmanın önemli bir kısmı Avrupa eğitim ortamlarından ortaya çıktı. Bu çalışmalar, akıllı öğretmen sistemleri (intelligent tutoring systems) ve artırılmış veya sanal gerçeklik araçları gibi, ilgi çekici, etkileşim

açısından zengin deneyimler yoluyla kelime öğrenimini hedefleyen YZ çözümlerine artan ilgiyi vurguladı.

Problem

Öğrenenler, ikinci bir dilde kapsamlı kelime dağarcığını ezberlemede ve akılda tutmada genellikle önemli zorluklarla karşılaşır. Ezber ve statik alıştırma dahil olmak üzere geleneksel yöntemler, sıklıkla düşük motivasyon ve zayıf uzun vadeli kalıcılıkla sonuçlanır. Bu nedenle eğitimciler, özellikle sürükleyici ve çok dilli Avrupa eğitim ortamlarında, kelime öğrenimini etkili, ilgi çekici ve sürdürülebilir kılan stratejiler bulmakta zorlanırlar.

YZ Aracı ve Stratejisi

İncelenen YZ araçları temel olarak iki geniş kategoriye ayrıldı. Birincisi, Akıllı Eğitimciler (Intelligent Tutors)—öğrenme içeriğini kişiselleştiren, ilerlemeyi izleyen ve egzersizleri buna göre ayarlayan uyarlanabilir sistemler. İkincisi, Sürükleyici Teknolojiler (Immersive Technologies)—kelime dağarcığını gerçek dünya sahnelerinde bağlamsallaştıran, akılda kalıcılığı artırmak için çoklu duyuşsal katılım sunan AR (Artırılmış Gerçeklik) ve VR (Sanal Gerçeklik) ortamları. Bu ikili yaklaşım, öğrenme çıktıları artırmak için bilişsel kişiselleştirmeyi bağlamsal daldırma (contextual immersion) ile birleştirir.

Uygulama Süreci

Özetlenen ilgili çalışmalarda, uygulama, YZ tabanlı sistemlerin sınıf öğretimine dahil edilmesi şeklinde bir modeli takip etti. Eğitimciler, öğrenenlerin yeterliliğine uygun hedef kelime setlerini seçtiler. Öğrenciler, kelime dağarcığını kısa sınavlar ve kişiselleştirilmiş tekrar programları aracılığıyla sunan uyarlanabilir araçlarla etkileşime girerken, sürükleyici araçlar gerçekçi dijital ortamlarda kelimelerle etkileşime girmelerini sağladı. Öğrenme kazanımları ön ve son testler, kalıcılık alıştırma ve katılım metrikleri ile ölçüldü.

Bulgular

İncelenen çalışmalar boyunca, YZ destekli yaklaşımlar geleneksel kelime öğrenme yöntemlerinden sürekli olarak daha iyi performans gösterdi. Çeşitli bağlamlarda kalıcılık kazanımları için birleştirilmiş etki büyüklüğü, orta ila güçlü bir pozitif etkiyi gösteren katı bir Cohen d değeri olan 0.61 (95% CI: 0.52–0.70) idi. AR bilgi kartları ve VR senaryoları gibi sürükleyici araçlar özellikle etkiliydi: motivasyonu artırdılar, uzun vadeli hafızayı teşvik ettiler ve zengin duyuşsal girdi ve bağlam güdümlü öğrenme yoluyla bilişsel aşırı yükü azalttılar.

Sonuç

Bu vaka çalışması, uyarlanabilir akıllı eğitim sistemleri ve sürükleyici AR/VR ortamları aracılığıyla YZ destekli kelime öğretiminin, geleneksel yöntemlere kıyasla hem kalıcılığı hem de öğrenen katılımını önemli ölçüde iyileştirebileceğini doğrulamaktadır. Yetişkin eğitimi için, özellikle Avrupa projelerinde, çıkarımlar açıktır: içeriği kişiselleştiren ve öğrenmeyi bağlamsallaştıran YZ teknolojilerini entegre etmek, kelime edinimini daha etkili, motive edici ve sürdürülebilir hale getirebilir. Eğitimciler, eşitlikçi etkiyi sağlamak için pedagojik uyumu ve erişilebilirliği göz önünde bulundurarak bu YZ araçlarını kurslarına harmanlamayı düşünmelidir.

Kaynaklar

Yang, Y. (2025). AI-supported L2 vocabulary acquisition—a systematic review from 2015 to 2023. *Education and Information Technologies*.

AI

F. VAKA ÇALIŞMASI 6: DERS PLANLAMA VERİMLİLİĞİ İÇİN YZ İÇERİK ÜRETİMİNİ ENTEGRE ETME.

İş İngilizcesi Dersi Planlamasını Optimize Etmek için Üretken YZ'den Yararlanma

Giriş

Bu vaka çalışması, üretken yapay zekânın (YZ) bir Yabancı Dil olarak İngilizce (EFL) eğitimcisinin ders planlama uygulamalarına entegrasyonunu incelemektedir. YZ'nin yetişkin eğitimi bağlamlarında planlama süresini nasıl azaltabileceğini, dersin ilgililiğini nasıl artırabileceğini ve öğrenen katılımını nasıl yükseltebileceğini vurgulamaktadır.

- **Bağlam:** Bu vaka çalışması, B1 yeterlilik seviyesinde bir grup yetişkin öğrenene "İş İngilizcesi" kursu veren bir eğitimci olan Anna'yı takip etmektedir. Sınıfı, pazarlama, BT ve insan kaynakları da dahil olmak üzere çeşitli profesyonel alanlardan gelen öğrencilerle çeşitlilik göstermektedir.
- **Zorluk:** Anna'nın temel zorluğu, ders planlaması için gereken önemli miktarda zamandı. Öğrenenleri meşgul tutmak için, onların farklı profesyonel yaşamlarıyla ilgili materyaller ve senaryolar kullanmayı amaçlıyordu. Metinleri bulmak ve uyarlamak, seviyeye uygun alıştırmalar oluşturmak ve her ders için çeşitli etkinlikler tasarlamak genellikle 60-90 dakikalık hazırlık süresini alıyordu ki bu sürdürülebilir değildi.
- **YZ Aracı ve Stratejisi:** Zaman kaybından dolayı hüsrana uğrayan Anna, yeni bir stratejiyi pilot olarak uygulamaya karar verdi: üretken bir YZ aracını (bu durumda, Gemini gibi büyük bir dil modeli) "Ders Planlama Asistanı" olarak kullanmak. Amacı işini otomatikleştirmek değil, en zaman alıcı içerik oluşturma görevlerini devretmek, böylece materyalleri iyileştirmeye ve sınıfı kolaylaştırmaya odaklanmaktı.
- **Uygulama Süreci:** "İşyerinde Etkili Kültürlerarası İletişim" üzerine bir ders için Anna üç adımlı bir süreç izledi:
 1. **İçerik Üretimi:** YZ'ye şu istemi verdi: "B1 seviyesindeki İngilizce öğrenenler için kültürlerarası iş iletişimindeki üç yaygın zorluk hakkında 250 kelimelik bir metin oluştur. Her zorluk için örnekler ekle."
 2. **Etkinlik Oluşturma:** Ardından, YZ tarafından üretilen metni bir sonraki istemleri için bir temel olarak kullandı: "Yukarıdaki metne dayanarak, 1) beş anlama sorusu, 2) kilit terimlerle bir kelime eşleştirme egzersizi ve 3) Polonya'dan bir BT proje yöneticisinin Japonya'dan bir müşteriyle video görüşmesi yoluyla bir yanlış anlaşılmayı çözmesi gereken bir rol yapma senaryosu oluştur."
 3. **Uzman İncelemesi ve İyileştirme:** Anna, üretilen tüm içeriği gözden geçirdi. İki soruyu daha net olacak şekilde yeniden ifade etti, bir kelime terimini daha uygun bir eş

anlamıyla değiştirdi ve rol yapmayı daha otantik hale getirmek için spesifik bir ayrıntı ekledi. Bu "insan-döngüde" (human-in-the-loop) yaklaşımı yaklaşık 15 dakika sürdü ancak materyallerin kalitesini ve pedagojik sağlamlığını sağladı.

Bu "insan-döngüde" modeli, otomasyonun eğitimci uzmanlığıyla sinerjisini vurgulayan, gelişmekte olan YZ-pedagoji literatüründe önerilen en iyi uygulamaları yansıtmaktadır (Luckin et al., 2016).

Bulgular (Gözlemlenen Çıktılar)

Bu pilot uygulamanın sonuçları anında ve önemlidir:

- **Drastic Time Reduction:** Anna reduced her preparation time for this lesson from over an
- **Ciddi Zaman Azalması:** Anna, bu ders için hazırlık süresini bir saatin üzerinden yaklaşık 25 dakikaya indirdi. Zamanın çoğu sıkıcı oluşturma görevine değil, iyileştirmenin yüksek değerli görevine harlandı.
- **Gelişmiş İlgililik ve Farklılaştırma:** YZ, son derece ilgili ve çeşitli içerik oluşturmayı kolaylaştırdı. Bir sonraki ders için, YZ'den rol yapmayı "bir pazarlama müdürü ve ABD'den bir müşteri" için uyarlamasını istemesi yeterliydi, bu da minimal ekstra çabayla öğrenenleri için içeriği farklılaştırmasına olanak tanıdı.
- **İyileştirilmiş Öğrenen Katılımı:** Öğrenenler çok olumlu yanıt verdi. Özel yapım okuma metinlerini ve özellikle özel olarak hazırlanmış rol yapma senaryolarını, genel ders kitabı örneklerinden daha ilgi çekici ve doğrudan profesyonel yaşamlarına uygulanabilir buldular.

Sonuç (Yansımalar ve Öğrenilen Dersler)

Bu vaka çalışması, YZ'yi ders planlamasına entegre etmenin, verimliliği artırmak ve öğretimin kalitesini yükseltmek için güçlü bir strateji olabileceğini göstermektedir (Kukulska-Hulme, 2021).

Anna'nın temel yansımaları şunlardı:

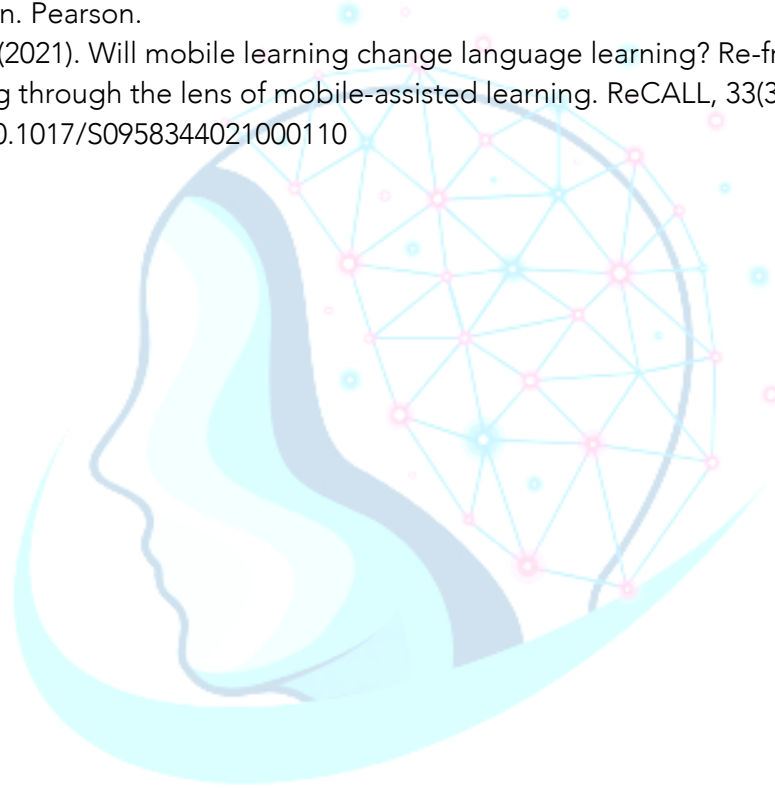
- **YZ bir Destek Kolu, Koltuk Değneği Değil:** YZ'nin değeri onun yerini almasında değil, becerilerini artırmasındaydı. İçerik oluşturma'nın ağır yükünü üstlendi, onun mesleki uzmanlığını seçki yapma (curation), iyileştirme ve öğrenenlere odaklanma için kullanmasını sağladı.
- **İstem (Prompt) Yazma Profesyonel bir Beceridir:** Anna, açık, spesifik istemler yazmayı öğrenmenin modern eğitimci için kilit bir yeterlilik olduğunu fark etti. İyi hazırlanmış bir istem, minimal düzenleme gerektiren yüksek kaliteli, ilgili içerik üretir.

- Odak, Daha Yüksek Değerli İşe Kayar: Rutin görevleri devrederek, Anna sınırlı zamanını bireysel geri bildirim sağlama, öğrenci etkileşimini gözlemleme ve genel kurs tasarımı hakkında daha yaratıcı düşünme gibi daha etkili alanlara yatırılabildi. Bu deney, bir engeli (zaman eksikliği) başarılı bir şekilde pedagojik bir iyileştirme fırsatına dönüştürdü.

Kaynaklar:

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI in education. Pearson.

Kukulska-Hulme, A. (2021). Will mobile learning change language learning? Re-framing language learning through the lens of mobile-assisted learning. *ReCALL*, 33(3), 229–242. <https://doi.org/10.1017/S0958344021000110>

AI

SONUÇ

DİL EĞİTİMİNDE YZ'Yİ BİR ORTAK OLARAK BENİMSEME

Yapay zekâ geçici bir trend değil—eğitimin geleceğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Dil öğretmenleri için anahtar, YZ'yi sorumlu ve amaçlı bir şekilde kullanmakta yatar: kişiselleştirme, geri bildirim ve yenilikçilik için bir destek olarak, aynı zamanda insan uzmanlığının ve empatisinin öğrenmenin kalbinde kalmasını sağlamak.

MESLEKİ YOLCULUĞUNUZ İÇİN SONRAKİ ADIMLAR

Mesleki yolculuğunuza devam ederken, küçük başlamayı düşünün: öğretiminizdeki gerçek bir zorluğu ele alan bir YZ aracıyla deney yapın, öğrenenlerinizden geri bildirim toplayın ve yaklaşımınızı iyileştirin. Her aracı pedagojik hedeflerinizle hizalayarak, bunun üzerine kademeli olarak inşa edin. Unutmayın, başarılı entegrasyon, kanıtlanmış uygulamaları değiştirmekten değil, onları yeni olasılıklarla geliştirmekten gelir.

EĞİTİMCİLER İÇİN İLAVE KAYNAKLAR VE TOPLULUKLAR

Dil eğitiminde YZ manzarası hızla gelişiyor ve bilgili kalmak esastır. British Council TeachingEnglish ağı, AB Erasmus+ öğretmen forumları veya TESOL ve IATEFL'deki özel ilgi grupları gibi profesyonel topluluklarla etkileşime geçin. Bu rehberdeki her bölümün sonunda listelenen kaynakları keşfedin ve devam eden webinar'lardan, araç setlerinden ve vaka çalışmalarından yararlanın. Küresel olarak meslektaşlarınızla bağlantı kurarak deneyimleri paylaşabilir, zorlukları giderebilir ve eğitimde YZ'nin sorumlu kullanımını birlikte şekillendirebilirsiniz.

Sonuç olarak, YZ'nin vaadi en iyi, eğitimciler liderliği ele aldığı anda—yaratıcılığı, eleştireliliği ve özeni YZ destekli dil öğreniminin ön saflarına taşıdığı anda—gerçekleşir.